

Raport z monitoringu „Erka dla zwierząt”

Opracowany w ramach Szkoły Inicjatyw Strażniczych
Watchdog Polska edycja 2023/2024

Przygotowany przez:

Joanna Dudzic (powiat krośnieński)

Monika Filipkowska (powiat suwalski i miasto Suwałki)

Izabela Kadłucka (powiat oławski)

Urszula Zielińska (powiat wołomiński)

Spis treści

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1. Podstawy prawne i ich interpretacja.....	4
1.2. Zakres monitoringu.....	5
1.3. Cele monitoringu.....	6
2. Metodologia i obszar działania w ramach monitorowanej tematyki	7
3. Co sprawdzaliśmy i o co zapytaliśmy?	8
4. Raporty cząstkowe:.....	10
4.1. Powiat oławski	10
4.1.1. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt.....	10
4.1.2. Szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych	12
4.1.3. Dostęp do informacji publicznej.....	14
4.1.4. Wnioski, propozycje zmian, rekomendacje	15
4.2. Powiat suwalski i miasto (na prawach powiatu) Suwałki	17
4.2.1. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt.....	18
4.2.2. Szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych	20
4.2.3. Dostęp do informacji publicznej.....	22
4.2.4. Wnioski, propozycje zmian, rekomendacje	25
4.3. Powiat wołomiński	27
4.3.1. Wprowadzenie	27
4.3.2. Analiza danych.....	27
4.3.3. Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń	28
4.3.4. Umowy z lekarzami weterynarii	34
4.3.5. Koszty realizacji programów	39
4.3.6. Opieka nad zwierzętami dzikimi	43
4.3.7. Konsultacje społeczne programów.....	46

4.3.8. Realizacja uchwał	48
4.3.9. Dostęp do informacji publicznej	49
4.4. Powiat krośnieński	51
4.4.1. Wprowadzenie	51
4.4.2. Analiza danych	52
4.4.3. Wnioski i zalecenia - powiat krośnieński	65
4.4.3.A. Wnioski	68
4.4.3.B. Rekomendacje	69
5. Podsumowanie ogólne danych zebranych w trakcie monitoringu	71
5.1. Dlaczego naszym obszarem zainteresowania został system ratowania zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych?	71
5.2. Analiza najważniejszych elementów raportu	72
5.2.1. Gminne Programy opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	72
5.2.2. Budżet w gminnych Programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	74
5.2.3. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych - realizacja normy z art. 11a ust.2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt....	77
5.2.4. Dostęp do informacji publicznych w monitorowanych gminach	80
6. Rekomendacje:	82
7. Bibliografia	86

1. Wstęp

Monitoring „Erka dla zwierząt” został przeprowadzony przez 4 uczestniczki Szkoły Inicjatyw Strażniczych edycja 2023/2024. Szkołę Inicjatyw Strażniczych zorganizowała i realizowała Sieć Obywatelska Watchdog Polska. Naszym obszarem zainteresowania jest system ratowania zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt zobowiązuje gminy do tworzenia co roku, do 31 marca, Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (dalej zwany Programem). Jednym z obligatoryjnych działań gminy, które wskazał ustawodawca, jest zapewnienie opieki weterynaryjnej zwierzętom po wypadkach, nie różnicując ich na zwierzęta bezdomne/domowe/gospodarskie/dziko żyjące/inne¹.

Kierowała nami nie tylko potrzeba ograniczenia cierpienia potrzebujących zwierząt, ale też chęć sprawdzenia, na ile samorzady wywiązują się z ustawowego obowiązku opieki nad zwierzętami, które uległy wypadkowi lub kolizji drogowej na terenie gminy. W tym zakresie zasada legalizmu i praworządności jest również źródłem naszego zainteresowania. Konstytucja w art. 7 określa wprost, iż „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”², a zatem zgodnie z tą zasadą norma wskazana w ustawie o ochronie zwierząt nie może być realizowana w dowolny sposób, nie może dotyczyć dowolnej kategorii zwierząt, nie może również mieć ograniczenia czasowego ponad to, na co wskazuje akt normatywny.

1.1. Podstawy prawne i ich interpretacja

Działania gmin w zakresie opieki nad zwierzętami reguluje Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r., w szczególności:

- Art. 5 Każde zwierzę wymaga humanitarnego traktowania.
- Art. 1 ust. 1 Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.
- Art. 11a ust. 2 pkt. 8 Obowiązek zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.
- Art. 11a ust. 1 Obowiązek corocznego uchwalania Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt do 31 marca.
- Art. 11a ust. 7 Obowiązek opiniowania projektu Programu przez określone podmioty.

Artykuł 11a ust. 2 pkt. 8 wskazuje i ma na celu faktyczną i realną pomoc zwierzętom. Program uchwalony na podstawie art. 11a ust. 1 u.o.z. „konkretyzuje sposoby działania gminy w celu należytego wypełnienia jej obowiązków wynikających z ustawy o ochronie zwierząt. Jego treść

¹ Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 16 listopada 2023 r., II SA/Go 465/23.

² Konstytucja RP.

stanowią normy planistyczne, normy - prognozy i zasady postępowania w określonych sytuacjach, których realizacja stanowi zadania własne gminy"³.

Program opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych na terenie gminy, obok wskazania podmiotu, który będzie świadczył taką pomoc, musi również zawierać budżet na realizację tego konkretnego celu. Jak wskazuje w wyroku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim: "(...)określenie zadań realizowanych w ramach Programu powinno być w sposób czytelny skorelowane ze wskazaniem sposobu ich realizacji oraz określeniem ich finansowania w taki sposób, aby było jasne, jaki podmiot jest odpowiedzialny za realizację wymienionych w Programie celów i jakimi środkami dysponuje. Tylko taka konstrukcja Programu czyni jego zapisy wiarygodnymi i dającymi gwarancję realizacji założonych celów"⁴. Uwzględniając te wskazówki, nie tylko sprawdzaliśmy, czy gmina posiada umowę z konkretnym lekarzem weterynarii, ale też czy ma procedurę zgłaszania takiego zdarzenia, czy prowadzi rejestry zwierząt, dokumentację podejmowanych procedur medycznych wobec nich i czy te procedury obejmują również zwierzęta dziko żyjące, których dotyczy ta opieka.

Ponadto zagadnienia dotyczące dostępu do informacji publicznej oparte są na normach prawnych zawartych w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

"Wspólnota lokalna ma prawo do bycia informowaną o działaniach władz lokalnych oraz do wyrażania opinii o tych działaniach i ich efektywności, a także do ich oceny, zwłaszcza w czasie wyborów. Tak rozumiana transparentność jest jedną z podstaw demokracji przedstawicielskiej"⁵. Działania podjęte w trakcie zbierania danych do raportu realizują owo prawo do informacji publicznej.

1.2. Zakres monitoringu

W ramach monitoringu sprawdziliśmy:

- Obowiązujące przepisy prawa - przede wszystkim Ustawę o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. i Komentarz do niej oraz wyroki sądowe, które odnoszą się do monitorowanej kwestii.
- Gminne Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w 33 gminach.

³ wyrok WSA w Olsztynie z 10.04.2018 r., sygn. akt II SA/OI 191/18 - na podstawie M. Januszczyk, E. Kudasik – Gil, [Jak napisać program opieki nad zwierzętami bezdomnymi](#).

⁴ Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 16 listopada 2023r., IISA/Go 465/23

⁵ Anna Muś, Aleksandra Hajduk, [Obowiązki gmin i miast wobec zwierząt](#), Katowice 2022, str. 3.

- Strony internetowe gmin, które są źródłem informacji dla mieszkańców i odwiedzających w zakresie podejmowania działań w sytuacji znalezienia poszkodowanego zwierzęcia lub udziału w wypadku z jego udziałem.
- Umowy zawarte z lekarzami weterynarii pod kątem badanego aspektu.
- Procedury zgłaszania zdarzeń z udziałem zwierząt.
- Rejestry zwierząt i dokumentację podejmowanych procedur medycznych.
- Budżety przeznaczone na realizację opieki weterynaryjnej.
- Czy udostępniono całodobowy kontakt z zakładem leczniczym dla zwierząt (w tym numery telefonów na stronach internetowych gmin).
- Czy gmina prowadziła konsultacje społeczne w zakresie planowania działań w ramach Programów.

Ustawa o ochronie zwierząt wprost wskazuje, iż w zakresie opieki weterynaryjnej zwierzęta winny taką opiekę otrzymać i nie ma tutaj wykluczających warunków ani odnośnie do kategorii zwierząt⁶, którym gmina ma obowiązek zapewnić pomoc, ani obszaru (jeśli chodzi o teren gminy), którego ten obowiązek dotyczy. Monitoring obszaru związanego z dostępem do informacji publicznej dotyczył konsultacji społecznych, które prowadzą gminy w celu zaplanowania działań w ramach gminnych programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt w sposób rzetelny i realny, by zrealizować cel wskazany w ustawie. Ponadto przedstawimy wnioski dotyczące dostępności informacji publicznej w procesie zbierania danych oraz w obszarze dostępności tej informacji dla mieszkańców monitorowanych gmin.

1.3. Cele monitoringu

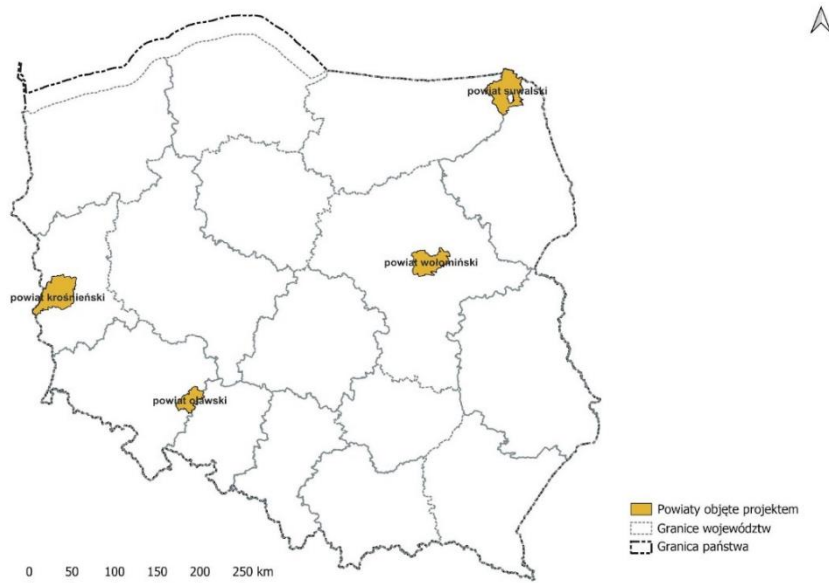
Głównymi celami monitoringu „Erka dla zwierząt” były:

- Weryfikacja zgodności działań gmin z zapisami ustawy o ochronie zwierząt w kwestii zapewniania całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt oraz realizacji zapisów Konstytucji i ustawy o dostępie do informacji publicznej w zakresie informacji publicznej w monitorowanych gminach.
- Identyfikacja należytych praktyk lub problemów systemowych w omawianych obszarach.
- Zbieranie informacji o budżetach gmin przeznaczanych na opiekę weterynaryjną.
- Zwiększenie transparentności działań gmin i sprawdzenie dostępności informacji dotyczących ochrony zwierząt.
- Ocena przejrzystości procedur i sposobów raportowania przez gminy.
- Sformułowanie rekomendacji dotyczących poprawy systemu opieki nad zwierzętami.

⁶ Wyrok WSA w Gliwicach IISA/GI 1036/23 (<https://kuszlewiczwimieniu.pl/wp-content/uploads/2024/04/10.-wyrok-WSA-w-Gliwicach-z-5.10.2023-r.-calodobowa-opieka-wet.-dotyczy-wszystkich-zwierzat.pdf> str. 5).

2. Metodologia i obszar działania w ramach monitorowanej tematyki

Monitoringiem zostały objęte 33 gminy z powiatów: krośnieńskiego (województwo lubuskie), oławskiego (województwo dolnośląskie), suwalskiego oraz miasta Suwałki (województwo podlaskie), wołomińskiego (województwo mazowieckie).

Sposoby pozyskiwania danych do monitoringu:

1. Analiza dostępnych publicznie danych w Biuletynach Informacji Publicznej gmin.
2. Wyszukiwarkach dziennika prawa miejscowego na stronach wskazanych województw.
3. Wniosek o dostęp do informacji publicznej kierowany do gmin celem sprecyzowania zapisów zawartych w Programach.
4. Wniosek o dostęp do informacji publicznej kierowany do lekarzy weterynarii wskazanych przez gminy jako podmioty realizujące ów obowiązek.
5. Wniosek o dostęp do informacji publicznej do Powiatowych Komend Policji.
6. Analiza udostępnionych dokumentów, w tym umów z lekarzami weterynarii.

3. Co sprawdzaliśmy i o co zapytaliśmy?

Pierwszym podjętym krokiem w naszym planie działań była kontrola Biuletynów Informacji Publicznej (BIP-ów) urzędów gmin pod kątem udostępnienia Programów - czy gminy uchwałyły taki dokument w ustawowym terminie, tj. do 31 marca oraz czy jest on publicznie dostępny. Programy uchwalone w roku poprzednim (2023) pobrałyśmy dzięki wyszukiwarce Dziennika Urzędowego Województw objętych naszymi pracami.

Następnie, chcąc sprawdzić realizację tego zadania własnego gminy, zadałyśmy, w formie wniosków o dostęp do informacji publicznej, pytania:

1. Dotyczące PROCEDURY

1. Czy w gminie jest procedura zgłoszenia rannego zwierzęcia i jeśli tak, to jaka? Czy procedura taka jest inna w weekend, święta, w godzinach nocnych?

2. Czy gmina prowadzi rejestr zgłaszanych przypadków wypadków z udziałem zwierząt? Jeżeli tak, to proszę o udostępnienie rejestru za rok 2023.

3. Czy gmina prowadzi wykaz procedur weterynaryjnych, jakie dotyczyły zwierząt powypadkowych w roku 2023? Jeżeli tak – proszę o udostępnienie wykazu.

4. Czy gmina współpracuje, a jeśli tak, to z jakim ośrodkiem opieki nad dzikimi zwierzętami, a jeśli tak, to jakim współpracuje gmina?

a. Jaka jest procedura zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego, które wymaga opieki/stanowi zagrożenie na terenie gminy?

b. Ile było przypadków pomocy takim zwierzętom w gminie od 1.01.2023 do 31.12.2023 r.?

2. Dotyczące UMOWY z lekarzem weterynarii

Prosimy o udostępnienie umów zawartych z weterynarzem, dotyczących pomocy powypadkowej, zawartych z weterynarzem w roku 2023 i 2024 roku oraz przekazanie ich danych do kontaktu (e-mail, telefon).

3. Związane z KOSZTAMI REALIZACJI PROGRAMU

1. Jaki był koszt realizacji całego zadania za rok 2023 roku i w I kwartale 2024 i jaka była forma płatności za zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej (jednorazowa za umieszczenie w placówce weterynaryjnej, ryczałtowa, oparta na bieżącej ewidencji zwierząt przebywających pod opieką, inna)?

2. Proszę o wskazanie dokładnej kwoty przewidzianej w Programie na zadanie "zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt".

Ponadto zapytałyśmy o konsultacje społeczne Programu na terenie gminy – czy gminy je prowadzą i czy bazują na wskazanym w ustawie w art. 11a ust.7 opiniowaniu przez podmioty do tego upoważnione.

Czy gmina prowadziła konsultacje społeczne "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2024", jeśli tak, prosimy o udostępnienie informacji o wyznaczonych terminach, przekazanie przesłanych uwag oraz protokołów/raportów z przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Każda z osób biorących udział w pracach nad raportem, wysyłała przez e-Puap lub/i drogą mailową tej samej treści wniosek nr 1 zarówno do gmin, jak i lekarzy weterynarii. Kolejne wnioski, które wynikały z potrzeby doprecyzowania lub ponownego zapytania o dane, były już różnej treści ze względu na konkretną odpowiedź gminy na wniosek nr 1.

Poniżej przedstawiamy raporty cząstkowe – obejmujące dane zebrane z poszczególnych gmin.

4. Raporty cząstkowe:

4.1. Powiat oławski

Monitoringiem objęte były 4 gminy powiatu oławskiego: miasto Oława, miasto i gmina Jelcz - Laskowice, gmina Oława oraz gmina Domaniów.

Powiat oławski usytuowany jest w nizinnej części Dolnego Śląska, na południowo-wschodnim skraju województwa dolnośląskiego, w dolinie Odry i rzeki Oławy. Graniczy z województwem opolskim (powiaty: namysłowski i brzeski) oraz na północy z powiatem oleśnickim, na zachodzie z wrocławskim, a na południu ze strzelińskim (współrzędne geograficzne miasta Oława to: 50°57' N 17°18' E). Zajmuje powierzchnię 524 km² i zamieszkiwany jest przez 76 725 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 146 osób na km² (źródło: https://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html).

źródło: https://starostwo.olawa.pl/strona-3336-o_powiecie_olawskim.html

4.1.1. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt

Wszystkie (4/4) gminy w 2023 r. przyjęły Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, w roku bieżącym takiego Programu do momentu napisania raportu (czerwiec 2024) nie uchwaliła gmina Domaniów – 2 na 4 gminy uchwały Programy w ustawowym terminie. Wszystkie gminy odpowiedziały na wniosek o informację

dotyczące Programu i w poniższym zestawieniu opieram się na danych uzyskanych m.in. tą drogą.

Żadna z 4 gmin objętych monitoringiem nie wskazała konkretnej kwoty na realizację zadania dotyczącego opieki powypadkowej nad zwierzętami w Programie uchwalonym w rok 2023 i kolejnym na rok 2024. Wszystkie gminy łączą finansowanie opieki nad zwierzętami po zdarzeniach drogowych z innymi zadaniami, co jest niezgodne z wyrokami sądów wskazującymi, iż na każde zadanie gmina musi w Programie przedstawiać konkretny budżet. W związku z niewyszczególnieniem kwoty przeznaczonej na leczenie zwierząt potrzebujących pomocy weterynaryjnej po kolizjach i wypadkach komunikacyjnych (art. 11a ust. 2 pkt. 8) można jednak wskazać, na podstawie pozyskanych informacji od gmin, ile w danym roku wydano środków na ten cel.

3 z 4 badanych gmin posiadało w 2023 r. umowy z lekarzem weterynarii, które zawierały stosowny zapis o opiece całodobowej w przypadku zdarzeń na drogach na terenie gminy. Gmina miejska Oława udostępniła umowy jedynie na opiekę weterynaryjną nad zwierzętami dziko żyjącymi (w obu latach), bez umowy z lekarzem weterynarii w odniesieniu do innych zwierząt celem niesienia całodobowej opieki weterynaryjnej określonej w ustawie. Natomiast w gminie Domaniów wstawiono nieuprawniony zapis w umowie dotyczący zawężenia użytego w ustawie pojęcia „zwierząt” do konkretnych kategorii – bezdomnych psów i kotów.

Procedura zgłoszenia została wskazana w Programie uchwalonym przez gminę w 2 (2/4) przypadkach (gmina wiejska, miejska Oława), w gminie Jelcz – Laskowice podany jest adres lekarza weterynarii, który zajmuje się zwierzętami po wypadkach, ale brakuje numeru telefonu do kontaktu. Natomiast opis procedury w roku 2023 zawiera umowa z lekarzem weterynarii w gminie Domaniów, którą gmina udostępniła na wniosek (w roku 2024 umowa zawiera ograniczenie pomocy do konkretnych kategorii zwierząt, co jest niezgodne z ustawą o ochronie zwierząt).

Tabela 1. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt w powiecie oławskim

Gmina	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (na podstawie BIP gmin i Dziennika Urzędowego Województwa Dolnośląskiego)		Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)		Konkretna kwota przeznaczona na realizację zadania w Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)		Procedura zgłoszenia rannego zwierzęcia (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Oława (miasto)	Tak (po uchyleniu przez Wojewodę ponownie przyjęty Program)	Tak	Tak (umowa weterynaryjna udostępniona tylko na zwierzęta dziko żyjące)	Tak (umowa weterynaryjna udostępniona tylko na zwierzęta dziko żyjące)	Nie	Nie	Tak	Tak
Oława (gmina)	Tak	Tak (przyjęty po terminie 26.04.2024)	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak
Jelcz - Laskowice	Tak (w Programie informacja)	Tak (w Programie informacja)	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak
Domaniów	Tak	Nie (brak Programu na rok 2024)	Tak	Nie (wskazane w umowie tylko psy i koty bezdomne)	Nie (ryczałtowa za różne usługi weterynaryjne)	Nie (brak Programu)	Tak (w umowie)	Nie

4.1.2. Szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych

Żadna z czterech kontrolowanych gmin nie prowadziła i nie prowadzi rejestru zwierząt, które uległy wypadkom. Nie ma również wykazu procedur weterynaryjnych, jakie były podejmowane wobec rannych zwierząt. Gminy takie zapisy mają w umowach z lekarzem weterynarii, np.: gmina Domaniów w 2023 r., ale w informacji na wniosek udzielały negatywnych odpowiedzi.

Z zapisów umowy w gminie Domaniów w 2024 r. wynika, iż zwierzęta dziko żyjące nie są objęte opieką powypadkową, gmina ta nie ma również stałej współpracy z ośrodkiem rehabilitacji i leczenia zwierząt. Podobnie gmina wiejska Oława nie posiada umów z ośrodkami zajmującymi się takimi przypadkami. Z kolei Oława (gmina miejska) przedstawiła dwie umowy na pomoc weterynaryjną dziko żyjącym zwierzętom nie przedstawiając umów wobec innych potrzebujących pacjentów. Natomiast gmina Jelcz – Laskowice ma w Programie informację o umowie w zakresie pomocy całodobowej zwierzętom z Ośrodkiem Rehabilitacji Zwierząt „Kątna” Tomasz Grabiński.

W roku 2023 gminy w powiecie oławski objęły opieką całodobową łącznie 48 zwierząt, natomiast w pierwszym kwartale roku 2024 było takich przypadków łącznie 11 (ze względu na sposób podania informacji nie wyróżniam ilości zwierząt na dziko żyjące i inne, a podaję łączną liczbę).

Tabela 2. szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych w powiecie oławskim

Gmina	Opieką weterynaryjną objęte są zwierzęta domowe, gospodarskie i dziko żyjące (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Wykaz procedur weterynaryjnych, jakie dotyczyły zwierząt powypadkowych (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Rejestr zwierząt objętych opieką weterynaryjną po zdarzeniu drogowym (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Ilość zwierząt domowych, gospodarskich i dziko żyjących, które otrzymały pomoc weterynaryjną po zdarzeniach drogowych (na odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024
Oława (miasto)	Tak (umowy na zwierzęta dziko żyjące, w Programie zapis o opiece nad zwierzętami)	Tak (umowy na zwierzęta dziko żyjące, w Programie zapis o opiece nad zwierzętami)	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie prowadzą rejestru (odpowiedź gminy)	Nie prowadzą rejestru (odpowiedź gminy)
Oława (gmina)	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	9/9	3/2
Jelcz - Laskowice	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	30 (łącznie)	6 (łącznie)

Domaniów	Tak	Nie (wyszczególnione psy i koty bezdome w umowie)	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0
----------	-----	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----

4.1.3. Dostęp do informacji publicznej

Ustawa przewiduje, że gminne programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt będą opiniowane przez wskazane w niej podmioty, m.in. organizacje pozarządowe, których celem statutowym jest ochrona zwierząt czy powiatowy lekarz weterynarii. Sprawdzaliśmy, czy gminy w tym zakresie poddają Programy konsultacjom społecznym w szerszym zakresie, czy tylko ustawowym.

Wszystkie badane gminy opiniowały projekty Programów zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zwierząt (art. 11a ust. 7), gmina Domaniów takie konsultacje wyznaczyła na czerwiec 2024 r., choć termin uchwalenia Programu to 31 marca.

Wnioski o informację publiczną w zakresie opieki powypadkowej dla zwierząt, prowadzenia przez gminy rejestru zwierząt zabezpieczonych w wypadkach, wykazu procedur weterynaryjnych, wysłałam do gmin oraz lekarzy weterynarii, którzy zawarli umowy z gminami na wykonanie tego zadania, jeśli posiadałam ich dane kontaktowe. Gminy realizowały wnioski w ustawowym terminie (jedna przedłużyła termin) i odpowiedziały na większość pytań, natomiast lekarze weterynarii nie odpowiedzieli na pytania wysłane w formie wniosków o dostęp do informacji.

Informacje z zakresu przeprowadzonego monitoringu są trudno dostępne na stronach internetowych prowadzonych przez gminy: na stronie internetowej żadnej z 4 gmin nie ma informacji, jak postąpić w sytuacji, gdy chcemy wezwać pomoc do rannego zwierzęcia. Natomiast wszystkie gminy mają w swoich Biuletynach Informacji Publicznej Programy obowiązujące w danym roku kalendarzowym, ale tylko w gminie wiejskiej Oława informacja ta znajduje się w zakładce: Plany, programy, regulaminy. W 3 gminach Program ten możemy wyszukać poprzez wyszukiwarkę uchwał (tutaj potrzebna jest wiedza, kiedy taka uchwała została przyjęta).

Tabela 3. Dostęp do informacji publicznej na temat opieki powypadkowej nad zwierzętami w powiecie oławskim

Gmina	Konsultacje społeczne (ustawowe - zgodnie z art. 11a ust. 7 - podmioty wskazane, konsultacje z mieszkańcami) (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Udostępniona Umowa z lekarzem weterynarii obejmująca opiekę powypadkową (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Informacja na stronie dla mieszkańców co zrobić w związku z rannym zwierzęciem/BIP z obowiązującym na dany rok Programem		Uzyskanie odpowiedzi na wniosek (gmina/lekarz weterynarii) (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	2024	2023	2024	Strona internetowa	BIP	2023	2024
Oława (miasto)	ustawowe	ustawowe	Umowa na dziko żyjące	Umowa na dziko żyjące	Nie	Tak	Tak/NIE	Tak/NIE
Oława (gmina)	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/NIE	Tak/NIE
Jelcz - Laskowice	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/NIE	Tak/NIE
Domaniów	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/NIE	Tak/NIE

4.1.4. Wnioski, propozycje zmian, rekomendacje

Monitoring pozwolił na zapoznanie się z systemem opieki ratunkowej - w myśl nazwy naszego Projektu "Erka dla zwierząt" w gminach powiatu oławskiego. System taki jest zadaniem własnym gmin wynikającym z ustawy o ochronie zwierząt - art. 11a. Stanowi on element obowiązkowy zawarty w corocznym gminnym programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Z uzyskanych informacji wynika, iż większość gmin posiada w Programie to zadanie, ale nie wskazano konkretnej kwoty, a tego wymagają przepisy.

W 2023 roku w powiecie oławskim, według statystyk policyjnych, były 43 kolizje z udziałem zwierząt, nie było wypadków. Nie mamy danych odnośnie do dalszych losów zwierząt biorących udział w tych zdarzeniach.

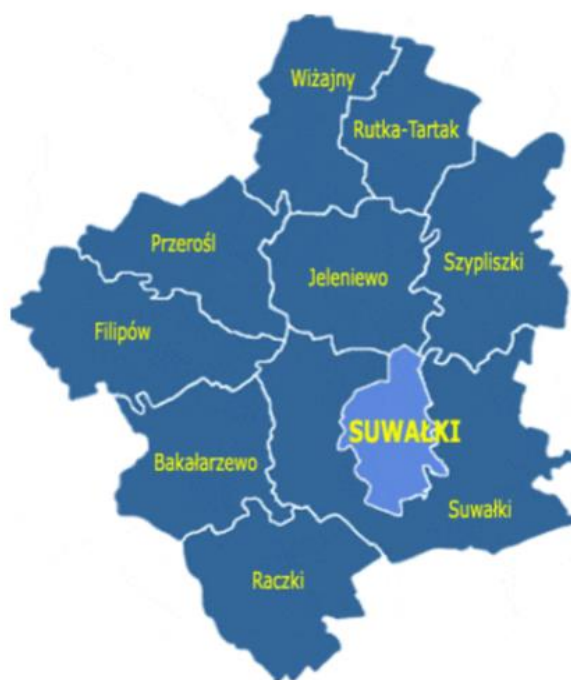
W 2024 (30.06.) były to 34 kolizje, również nie odnotowano wypadków. Te statystyki również nie zawierają informacji o dalszym losie zwierząt.

Na podstawie przedstawionych danych rekomenduję:

1. Objęcie opieką weterynaryjną po zdarzeniach drogowych zwierząt w okresie od 1.01. do 31.12. każdego roku w ramach gminnych Programów na podstawie umów podpisanych z lekarzami weterynarii, którzy posiadają niezbędne kwalifikacje oraz zaplecze/sprzęt do ratowania zwierząt 24 godziny na dobę (zakres kwalifikacji oraz potrzeba należytego wyposażenia wynika z natury niesionej pomocy, natomiast nie jest to rekomendacja wynikająca wprost z zebranych danych, ponieważ nie kontrolowałyśmy w tym zakresie realizacji ustawowego obowiązku gmin).
2. Wskazanie konkretnej kwoty w budżecie Programu na kolejny rok tak, by realizacja zadania miała zapewnione finansowanie.
3. Stworzenie w gminach procedury postępowania w sytuacji znalezienia zwierzęcia po wypadku (zwierzęta bez względu na kategorię, jaką przypisuje gmina, czyli domowe, gospodarskie czy dziko żyjące) ze wskazaniem czasu reakcji lekarza weterynarii w umowie i udostępnienie jej na stronach internetowych oraz w miejscach powszechnie przyjętej komunikacji urzędników gminy z mieszkańcami.
4. Stworzenie i udostępnienie na stronach internetowych gminy telefonu ratunkowego, który będzie gwarantował 24 godzinną pomoc weterynaryjną zwierzętom w przypadkach zdarzeń drogowych z ich udziałem.
5. Stworzenie rejestru zgłoszeń, który będzie podstawą ustalania konkretnych kwot w kolejnym Programie w gminach w celu urealnienia projektowanego budżetu.
6. Podpisanie umów z ośrodkami zajmującymi się pomocą zwierzętom dziko żyjącymi, by obecne działania doraźne zastąpić działaniami systemowymi.
7. Prowadzenie akcji edukacyjnych: w szkołach, mediach, na stronie internetowej gminy, na spotkaniach sołeckich itp. mających na celu uwrażliwienie i przekazanie informacji, w jaki sposób należy reagować (podanie procedury z numerem telefonu ratunkowego) w sytuacji znalezienia rannego zwierzęcia.
8. Prowadzenie konsultacji społecznych projektu Programu - nie tylko opiniowania go przez ustawowo wskazane podmioty.

4.2. Powiat suwalski i miasto (na prawach powiatu) Suwałki

Monitoring obejmował 9 gmin powiatu suwalskiego oraz Suwałki będące miastem na prawach powiatu: Bakalarzewo, Filipów, Jeleniewo, Przerośl, Raczki, Rutka - Tartak, Suwałki gmina, Suwałki miasto, Szypliszki, Wiązajny.

źródło: <https://docplayer.pl/46472467-Powiat-suwalcki-program-ochrony-srodowiska-powiatu-suwalckiego-na-lata.html>

Powiat suwalski, położony jest na północno - wschodnim krańcu kraju, w województwie podlaskim. Jest jednym z 17 powiatów tego województwa. Terytorialnie obejmuje dziewięć gmin wiejskich: Bakalarzewo, Filipów, Jeleniewo, Przerośl, Raczki, Rutka - Tartak, Suwałki, Szypliszki i Wiązajny o łącznej powierzchni 1307 km². Powiat suwalski zamieszkuje 36,2 tysięcy ludzi, co stanowi 3% mieszkańców województwa podlaskiego. Na 1 km² zamieszkuje średnio 27 osób (dane ze strony <http://www.powiat.suwalcki.pl/>).

Suwałki mają prawie 70-tysięcy mieszkańców i są drugim co do wielkości miastem województwa podlaskiego i centralnym punktem Suwalszczyzny. Miasto leży w północno-wschodniej części Polski, nad rzeką Czarna Hańcza, w pobliżu granic z Litwą, Rosją (Obwodem Kaliningradzkim) i Białorusią. Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej (dane ze strony <https://um.suwalcki.pl/o-miescie,60/o-nas,2574>).

4.2.1. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt

Wszystkie (10/10) gminy w 2024 r. przyjęły Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. W 2023 roku w jednej gminie spośród tych dziesięciu (Jeleniewo) Wojewoda Podlaski uchylił uchwałę wprowadzającą Program, gmina Jeleniewo przyjęła poprawiony dokument. Gmina Przerośl uchylła Program na 2023 r. uchwałą nr XXXIII/314/2023 Rady Gminy w dniu 11 stycznia 2024 r., w paragrafie 3 „Traci moc uchwała Nr XXVIII/257/2023 Rady Gminy Przerośl z dnia 09 lutego 2023 roku w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Przerośl na rok 2023”.

W roku 2023 dwie gminy: Filipów i Raczki nie miały wskazanej w budżecie kwoty na realizację zadania dotyczącego zapewnienia pomocy zwierzętom, które uległy kolizji lub wypadkowi na terenie gminy. W 2024 roku takiej kwoty nie miała gmina Filipów w pierwotnym Programie, po zmianie konkretna kwota znalazła się w budżecie Programu. Pozostałe gminy w swoich Programach zawarły konkretne sumy przeznaczone na to konkretne zadania do realizacji. Reasumując, w 2023 r. 8 na 10 gmin miało wpisaną do Programu konkretną kwotę na realizację zadania dotyczącego pomocy zwierzętom po wypadkach w 2024 r., wszystkie monitorowane gminy wywiązały się z tego obowiązku, wynikającego z art. 11a ust.2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt (jedna gmina uchwalając poprawki do samej uchwały).

W tym miejscu pojawia się pytania dotyczące realności kwoty, jaką gminy przeznaczają na pomoc zwierzętom po wypadkach. Największą pulę ma gmina wiejska Suwałki - 10000 zł, natomiast gmina Rutka-Tartak uznała, iż kwota 500 zł jest odpowiednia na całoroczne zabezpieczenie leczenia.

9 na 10 badanych gmin posiadało w 2023 r. umowy z lekarzem weterynarii, które zawierały stosowny zapis o opiece całodobowej w przypadku zdarzeń na drogach - umów nie udostępniła gmina Rutka-Tartak. W 2024 rok gmina Rutka-Tartak nie przedstawiła umowy z lekarzem weterynarii.

Procedura zgłoszenia konieczności udzielenia pomocy zwierzęciu po wypadku lub kolizji drogowej nie jest jednolita w 6 gminach, które taką procedurę opracowały, natomiast 4 gminy (Bakałarzewo, Przerośl, Raczki, Rutka-Tartak) w odpowiedzi na wniosek poinformowały o braku takiej procedury. Jednocześnie większość gmin na pytanie dotyczące ilości zwierząt, wobec których taką procedurę zastosowano, poinformowało, iż nie było takiego przypadku w ciągu całego roku (pytania odnosiły się do roku 2023 oraz pierwszego kwartału roku 2024). Gmina miejska Suwałki ma opracowaną procedurę przyjęcia zwierzęcia rannego również wobec zwierząt dziko żyjących (zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt). Pozostałe gminy (5) zadeklarowały, że by uzyskać pomoc dla zwierzęcia, które uległo kolizji lub wypadkowi drogowemu, należy zgłosić to do urzędnika w godzinach pracy urzędu, a poza godzinami, na policję. Co najważniejsze żadna z monitorowanych gmin nie ma opisanej procedury na swojej

stronie internetowej, w związku z tym trudno jest mieszkańcom lub innym osobom, które szukają pomocy dla rannego zwierzęcia, znaleźć informacje, w jaki sposób powinny zareagować.

Tabela 4. Realizacja obowiązku wynikającego z art. 11a ust. 2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt w powiecie suwalskim

Gmina	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (na podstawie BIP gmin i Dziennika Urzędowego Województwa Podlaskiego)		Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt w Programie (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)		Konkretna kwota przeznaczona na realizację zadania w Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)		Procedura zgłoszenia rannego zwierzęcia (na podstawie Programów i odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Bakałarzewo	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie
Filipów	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak	Tak
Jeleniewo	Tak (po uchyleniu przez Wojewodę ponownie przyjęty Program)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Przerośl	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie
Raczki	Tak	Tak	Tak	Tak (I półrocze umowa)	Nie	Tak	Nie	Nie (po zmianie Programu TAK)
Rutka - Tartak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie
Suwałki (wiejska)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

Suwałki (miasto)	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Szypliszki	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiżajny	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak

4.2.2. Szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych

Żadna z dziesięciu badanych gmin nie prowadziła i nie prowadzi rejestru zwierząt, które uległy wypadkom. Nie ma również wykazu procedur weterynaryjnych, jakie były podejmowane wobec rannych zwierząt. 1 gmina - miejska Suwałki w umowie z lekarzem weterynarii ma zawarty paragraf, w którym zobowiązuje zleceniobiorcę do przedstawienia rejestru wraz z informacją odnośnie do wykonanych procedur, ale w odpowiedzi poinformowała o braku takich danych (podobne rozwiązanie w umowie ma również gmina Bakalarzewo, ale ona także w odpowiedzi na wniosek przyznała, że nie zbiera tych informacji).

Niemal wszystkie gminy (9/10) w zakresie pomocy całodobowej weterynaryjnej objęły w swoich Programach również zwierzęta dziko żyjące i nie ma tutaj odniesienia tylko do zdarzeń drogowych, ale zwierząt dziko żyjących w ogóle. Gmina Przerośl w umowie z lekarzem weterynarii na usługi opieki w monitorowanym zakresie ma wyszczególnione tylko zwierzęta domowe i gospodarskie, a w odpowiedzi na wniosek o informację w zakresie opieki nad zwierzętami dziko żyjącymi wskazuje, iż nie współpracuje z żadnym ośrodkiem i nie miała przypadków zwierząt potrzebujących pomocy zarówno w 2023 roku, jak i w I kwartale roku 2024. Natomiast 9 na 10 gmin udostępniło umowy z lekarzem weterynarii celem weryfikacji zapisów zawartych w Programach w roku 2024. Gmina Raczki ma umowę na rok 2024 obowiązującą do 30 czerwca. Gmina Rutka - Tartak ma w Programie wskazany gabinet weterynaryjny mający zabezpieczać całodobową pomoc weterynaryjną w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (bez ograniczenia, jakie to są zwierzęta), ale w odpowiedzi na wniosek informuje, iż w 2023 r. nie posiadała takiej umowy (umowy nie zostały udostępnione ani za rok 2023, ani 2024 r.). Gmina Szypliszki nie udostępniła umowy za rok 2023. W gminach, w których zwierzęta dziko żyjące otrzymują pomoc, jest ona realizowana najczęściej ad hoc w tym znaczeniu, że gminy nie posiadają umów z ośrodkami zajmującymi się takimi przypadkami, ale informują, iż współpracę taką realizują, wskazując najbliższe ośrodki.

Komenda Miejska w Suwałkach oraz Komenda Wojewódzka w Białymstoku poinformowały w odpowiedzi na wnioski, iż liczba kolizji i wypadków z udziałem zwierząt zgłoszonych Policji w powiecie suwalskim oraz mieście Suwałki (powiat grodzki) wynosiła:

2023 rok - 98 kolizji z udziałem zwierząt w powiecie suwalskim i 28 tego typu zdarzeń w mieście Suwałki, 1 wypadek.

Tymczasem gminy zadeklarowały, że w 2023 roku udzieliły pomocy: 16 zwierzętom towarzyszącym i 21 zwierzętom dziko żyjącym (tutaj nie tylko zwierzęta po wypadkach, ale wszystkie dziko żyjące otoczone opieką przez gminy). Łącznie (uwzględniając dziko żyjące bez podziału na leczone w ogóle i leczone po zdarzeniach drogowych) to 37 zwierząt, którym pomocy udzieliły zobligowane do tego jednostki samorządowe.

(30.06.) 2024 rok - 43 kolizje, 2 wypadki

Gminy w tym czasie udzieliły pomocy: 5 zwierzętom, w tym 2 dziko żyjącym.

Tabela 5. Szczegółowe informacje dotyczące całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt po zdarzeniach drogowych w powiecie suwalskim

Gmina	Opieką weterynaryjną objęte są zwierzęta domowe, gospodarskie i dziko żyjące - umowa z lekarzem weterynarii (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Wykaz procedur weterynaryjnych jakie dotyczyły zwierząt powypadkowych (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Rejestr zwierząt objętych opieką weterynaryjną po zdarzeniu drogowym (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Ilość zwierząt domowych, gospodarskie i dziko żyjących, które otrzymały pomoc weterynaryjną po zdarzeniach drogowych (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024	2023	I kwartał 2024
Bakałarzewo	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	0/2 (dziko żyjące)	0/1 (dziko żyjące)
Filipów	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	0/2 (bociany)	0/0
Jeleniewo	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0
Przerośl	Nie w odniesieniu do dziko żyjących (w umowie z lekarzem weterynarii)	Nie w odniesieniu do dziko żyjących (w umowie z lekarzem weterynarii)	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0

	brak takiego punktu)	brak takiego punktu) odpowiedź gminy wskazuje, że nie mieli przypadku						
Raczki	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0
Rutka-Tartak	Nie (Program zawiera zapis, brak umowy)	Nie (Program zawiera zapis, brak umowy)	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0
Suwałki (wiejska)	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	1/0	1/0
Suwałki (miasto)	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	14/17	2/1
Szypliszki	Nie (Program zawiera zapis, brak umowy)	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	0/0	0/0
Wiżajny	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie	Nie	1/0	0/0

4.2.3. Dostęp do informacji publicznej

Dodatkowo w czasie monitoringu sprawdzaliśmy, w jakim zakresie gminy konsultowały - Program uchwalany w danym roku kalendarzowym. Wszystkie gminy opiniowały projekty Programów zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zwierząt (art. 11a ust. 8), natomiast żadna z nich nie przeprowadziła dodatkowych konsultacji w tej sprawie z udziałem mieszkańców gminy.

Wnioski o informację publiczną dotyczące opieki powypadkowej dla zwierząt, prowadzenia przez gminy rejestru zwierząt zabezpieczonych w wypadkach oraz wykazu procedur weterynaryjnych wysłałyśmy do gmin oraz lekarzy weterynarii, którzy zawarli umowy z gminami na wykonanie tego zadania. Z lekarzami weterynarii kontaktowałyśmy się jedynie w sytuacji, gdy miałyśmy ich dane kontaktowe. Gminy realizowały wnioski o informację w ustawowym terminie, odpowiadały na zadane pytania oraz przedstawiły w większości umowy z lekarzami weterynarii, natomiast lekarze weterynarii nie zareagowali na wniosek o dostęp do informacji publicznej.

Informacje z zakresu przeprowadzonego monitoringu są trudno dostępne na stronach internetowych prowadzonych przez gminy: na stronie internetowej żadnej z 10 gmin nie ma informacji, jak postąpić w sytuacji, gdy chcemy wezwać pomoc do rannego zwierzęcia. Natomiast wszystkie gminy mają w Biuletynie Informacji Publicznej Programy obowiązujące w danym roku kalendarzowym, ale tylko w gminie Wiżajny informacja ta znajduje się w zakładce: Plany, programy, regulaminy. W gminach Program ten możemy wyszukać poprzez wyszukiwarkę uchwał (tutaj potrzebna jest wiedza, kiedy taka uchwała została przyjęta). W gminach Filipów i Przerośl Programy są udostępniona w zakładce ochrona środowiska.

Tabela 6. Dostęp do informacji publicznej na temat opieki powypadkowej nad zwierzętami w powiecie suwalskim

Gmina	Konsultacje społeczne (ustawowe - zgodnie z art. 11a ust. 7 - podmioty wskazane, konsultacje z mieszkańcami) (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Udostępniona Umowa z lekarzem weterynarii obejmująca opiekę powypadkową (na podstawie Programów i odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)		Informacja na stronie dla mieszkańców co zrobić w związku z rannym zwierzęciem/BIP z obowiązującym na dany rok Programem		Uzyskanie odpowiedzi na wniosek (gmina/lekarz weterynarii) (na podstawie odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	
	2023	2024	2023	2024	Strona internetowa	BIP	2023	2024
Bakałarzewo	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak (umowa zawarta do 31.12.2023 przedłużona o rok)	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Filipów	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Jeleniewo	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Przerośl	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie

Raczki	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak (I półrocze)	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Rutka-Tartak	ustawowe	ustawowe	Nie	Nie	Nie	Tak	Tak/Nie	Półowiczn e/Nie
Suwałki (wiejska)	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Suwałki (miasto)	ustawowe	ustawowe	Tak (od 31.01.23w umowie wskazany rejestr i wykaz procedur)	Tak (od 24.01. 24 w umowie wskazany rejestr i wykaz procedur)	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Szypliszki	ustawowe	ustawowe	Nie	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie
Wiżajny	ustawowe	ustawowe	Tak	Tak	Nie	Tak	Tak/Nie	Tak/Nie

Tabela 7. Kwoty przeznaczone na pomoc zwierzętom po zdarzeniach drogowych w powiecie suwalskim

Gmina	Kwota zawarta w gminnym Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	
	2023	2024
Bakałarzewo	1000 zł	1000 zł
Filipów	Brak kwoty	Brak kwoty (zmiana do uchwały wprowadzająca konkretną sumę 2500 zł)
Jeleniewo	2000 zł	2000 zł
Przerośl	2400 zł	6000 zł
Raczki	Brak kwoty	1000 zł
Rutka-Tartak	500 zł	500 zł

Suwałki (wiejska)	12500 zł	10000 zł
Suwałki (miasto)	5000 zł	5500 zł
Szypliszki	1000 zł	1000 zł
Wiżajny	500 zł	1000 zł

4.2.4. Wnioski, propozycje zmian, rekomendacje

Monitoring pozwolił na zapoznanie się z systemem opieki ratunkowej w gminach powiatu suwalskiego oraz mieście Suwałki. System taki jest zadaniem własnym gmin wynikającym z ustawy o ochronie zwierząt - art. 11a. Stanowi on element obowiązkowy zawarty w corocznym gminnym programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. Z uzyskanych informacji wynika, iż większość gmin posiada w Programie to zadanie, wskazane jest konkretna kwota na jego realizację, natomiast z danych wynika, iż w niewielkim stopniu ta pomoc dla zwierząt po wypadkach jest realizowana. Na 10 gmin w całym 2023 r. tylko 37 zwierząt otrzymało pomoc, a w pierwszym kwartale 2024 r. w 8 gminach na 10 nie było zwierząt wymagających takiej pomocy. Tymczasem w tym samym okresie na stronach internetowych organizacji działających na tym terenie były widoczne przede wszystkim koty, które uległy wypadkom, które otrzymały pomoc od osób prywatnych zrzeszonych w organizacjach. Oczywiście przyczyny mogą być różne - nie tylko potencjalna odmowa udzielenia pomocy ze strony gminy, ale również brak zgłoszenia do urzędu, obojętność mieszkańców na cierpienie ранego zwierzęcia, udzielenie pomocy przez osoby, które brały udział w kolizji lub znalazły ranne zwierzę, ale też duża śmiertelność zwierząt w wypadkach i kolizjach drogowych. Ponadto kwoty, jakie gminy przeznaczają na to działanie, są bardzo niskie - wynikać może to z obecnych danych liczbowych dotyczących udzielanej pomocy, ale również może tak być, iż te dane liczbowe wynikają z ustalonych kwot w budżecie. **Trudno jest podjąć leczenie weterynaryjne ранego zwierzęcia, jeżeli w budżecie założoną kwotą jest 500 zł, a w mieście powiatowym 5500 zł.**

Na podstawie przedstawionych danych rekomenduję:

1. Stworzenie w gminach procedury postępowania w sytuacji znalezienia zwierzęcia po wypadku, kolizji drogowej ze wskazaniem w umowie: czasu reakcji lekarza weterynarii, wyposażenia i sprzętu weterynaryjnego, jakim musi dysponować lekarz weterynarii, kwalifikacji niezbędnych do wykonywania wszystkich niezbędnych procedur

weterynaryjnych w stosunku do zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych oraz udostępnienie tych danych na stronach internetowych oraz w miejscach powszechnie przyjętej komunikacji urzędników gminy z mieszkańcami.

2. Stworzenie i udostępnienie na stronach internetowych gminy telefonu ratunkowego oraz poinformowanie służb ratunkowych działających w ramach numeru alarmowego 112 o danych kontaktowych w sytuacji zdarzeń na terenie gminy.
3. Stworzenie rejestru zgłoszeń, który będzie podstawą ustalania kwot przeznaczonych na 24 godzinną opiekę weterynaryjną w kolejnym Programie w gminach w celu urealnienia projektowanego budżetu.
4. Podpisanie umów z ośrodkami zajmującymi się pomocą zwierzętom dziko żyjącym, by powstał system, który zastąpi działania doraźne.
5. Przeprowadzenie akcji edukacyjnej: w szkołach, mediach, na stronie internetowej gminy, na spotkaniach sołeckich itp. mającej na celu uwrażliwienie i przekazanie informacji, w jaki sposób należy reagować (podanie procedury z numerem telefonu ratunkowego) w sytuacji znalezienia ранego zwierzęcia.
6. Prowadzenie konsultacji społecznych projektu Programu przygotowanego na dany rok, nie tylko opiniowania go przez ustawowo wskazane podmioty.

Rekomendacja wynikająca z terminu uchwalania Programu oraz faktu, iż zakres pomocy weterynaryjnej zwierzętom, które objęte są tą pomocą dotyczy pomocy 24 godzinnej po zdarzeniach drogowych:

7. Objęcie opieką weterynaryjną po zdarzeniach drogowych zwierząt w okresie od 1.01. do 31.12. każdego roku w ramach gminnych Programów na podstawie umów podpisanych z lekarzami weterynarii, którzy posiadają niezbędne kwalifikacje oraz zaplecze/sprzęt do ratowania zwierząt 24 godziny na dobę.

4.3. Powiat wołomiński

4.3.1. Wprowadzenie

Powiat wołomiński położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, na północny wschód od Warszawy. Jego powierzchnia wynosi 955,37 km². Pod względem liczby ludności zajmuje **pierwsze miejsce wśród powiatów ziemskich województwa mazowieckiego oraz trzecie miejsce w kraju (14 miejsce w kraju wśród powiatów miejskich i ziemskich)**.

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejskie: Kobyłka, Marki, Żąbki, Zielonka
- gminy miejsko-wiejskie: Jadów, Radzymin, Tłuszcz, Wołomin
- gminy wiejskie: Dąbrówka, Klembów, Poświętne, Strachówka
- miasta: Kobyłka, Jadów, Marki, Radzymin, Tłuszcz, Wołomin, Żąbki, Zielonka

Źródło: <https://www.gov.pl/web/kppsp-wołomin/charakterystyka-powiatu-wołomińskiego>

Oprócz dróg powiatowych i gminnych przez powiat wołomiński przebiegają: droga krajowa ekspresowa S8, która została uznana za najbardziej niebezpieczną w kraju, droga krajowa nr 50 pełniąca funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy, drogi wojewódzkie: 634, 634, 635, 636, 625, linie kolejowe 6, 449, 21, 10, 29, 13, 513.

4.3.2. Analiza danych

Analizie poddano zarówno uchwały w sprawie przyjęcia programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenach gmin, jak i informacje dostępne na stronach internetowych gmin, w ich Biuletynach Informacji Publicznej oraz odpowiedzi udzielone przez urzędy wraz z załączonymi dokumentami, w tym umowami z podmiotami weterynaryjnymi, rejestrami czy skanami faktur.

Raport cząstkowy został przesłany wszystkim gminom z prośbą o odniesienie się i przestanie uwag. Odpowiedzi udzieliły jedynie 3 gminy z 12.

4.3.3. Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń

Tabela 8. Analiza Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń w powiecie wołomińskim w 2023 roku

Nazwa gminy	Czy gmina posiada formalną (zapisaną w uchwale lub zarządzeniu gminy) procedurę zgłaszania zdarzeń?	Czy gmina posiada procedurę zgłoszenia? Jeżeli tak to jaka? (zgodnie z odpowiedzią na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	Czy procedura jest dostępna na stronie internetowej gminy?	Czy prowadzony jest rejestr zgłoszeń?	Czy prowadzony jest wykaz procedur weterynaryjnych?
Dąbrówka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez osobę odpowiedzialną za zwierzęta w gminie, po godzinach pracy UG zarządzanie kryzysowe	NIE	TAK	NIE
Jadów	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	NIE	NIE*	NIE*
Klembów	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	NIE	NIE	TAK Rejestr/wykaz procedur zostaje u weterynarza
Kobyłka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	TAK	NIE	NIE
Marki	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez Wydział Bezpieczeństwa i Monitoringu Miasta Marki pod całodobowym numerem, porozumienie międzygminne i współpraca z Ośrodkiem	TAK	NIE	NIE

		Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich			
Poświętne	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG przez PCZK	NIE	TAK	TAK Rejestr/wykaz procedur prowadzi weterynarz rozpisany na fakturach
Radzymin	TAK W uchwale wskazano Ekopatrol	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez Ekopatrol, po godzinach pracy UG policja	TAK	Rejestr prowadzi weterynarz, rozpisany na fakturach (uzupełniono w uwagach do raportu)	Rejestr prowadzi weterynarz, rozpisany na fakturach (uzupełniono w uwagach do raportu)
Strachówka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG	NIE	NIE*	NIE*
Tłuszcz	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	TAK	NIE	NIE
Wołomin	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG Straż Miejska, policja oraz PCZK	NIE	BRAK INFORMACJI (odpowiedź o posiadaniu rejestru uzupełniono w uwagach, nie udostępniono rejestru)	BRAK INFORMACJI
Ząbki	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy oraz informację o udostępnieniu danych. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, Straż Miejską oraz policję	TAK	NIE	NIE
Zielonka	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy oraz informację o możliwości zgłoszenia z danymi kontaktowymi	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja. Współpraca z Fundacją "Służba Ratownictwa Specjalistycznego"	TAK	NIE*	NIE*

PCZK - Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

* nie było zgłoszenia w danym roku lub rejestr nie jest prowadzony z uwagi na niewielką ilość zdarzeń

Tabela 9. Analiza Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń w powiecie wołomińskim w I kwartale 2024 r.

Nazwa gminy	Czy gmina posiada formalną (zapisaną w uchwale lub zarządzeniu gminy) procedurę zgłaszania zdarzeń?	Czy gmina posiada procedurę zgłoszenia? Jeżeli tak to jaka? (zgodnie z odpowiedzią na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	Czy procedura jest dostępna na stronie internetowej gminy?	Czy prowadzony jest rejestr zgłoszeń?	Czy prowadzony jest wykaz procedur weterynaryjnych?
Dąbrówka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez osobę odpowiedzialną za zwierzęta w gminie, po godzinach pracy UG zarządzanie kryzysowe	NIE	TAK	NIE
Jadów	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	NIE	NIE*	NIE*
Klembów	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	NIE	NIE	TAK Rejestr/wykaz procedur zostaje u weterynarza
Kobyłka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	BRAK INFORMACJI	TAK	NIE	NIE
Marki	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez Wydział Bezpieczeństwa i Monitoringu Miasta Marki pod całodobowym numerem, porozumienie międzygminne i współpraca z Ośrodkiem	TAK	NIE	NIE

		Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich			
Poświętne	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG przez PCZK	NIE	TAK	TAK Rejestr/wykaz procedur prowadzi weterynarz rozpisany na fakturach
Radzymin	TAK W uchwale wskazano Ekopatrol	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez Ekopatrol, po godzinach pracy UG policja	TAK	Rejestr prowadzi weterynarz, rozpisany na fakturach (uzupełniono w uwagach do raportu)	Rejestr prowadzi weterynarz, rozpisany na fakturach (uzupełniono w uwagach do raportu)
Strachówka	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG	NIE	TAK*	NIE*
Tłuszcz	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja oraz PCZK	TAK	NIE	NIE
Wołomin	NIE W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG Straż Miejska, policja oraz PCZK	NIE	BRAK INFORMACJI (odpowiedź o posiadaniu rejestru uzupełniono w uwagach, nie udostępniono rejestru)	TAK Rejestr/wykaz procedur zostaje u weterynarza
Ząbki	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy oraz informację o udostępnieniu danych. Nie podano danych telefonicznych	NIE Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, Straż Miejską oraz policję	TAK	NIE	NIE
Zielonka	TAK W uchwale wskazano podmiot weterynaryjny w której udziela się pomocy oraz informację o możliwości zgłoszenia z danymi kontaktowymi	TAK Zgłoszenia przyjmowane na bieżąco przez UG, po godzinach pracy UG policja. Współpraca z Fundacją "Służba Ratownictwa Specjalistycznego"	TAK	NIE*	NIE*

PCZK - Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

* nie było zgłoszenia w danym roku lub rejestr nie jest prowadzony z uwagi na niewielką ilość zdarzeń

Na zadane pytanie *“Czy w gminie jest procedura zgłoszenia rannego zwierzęcia i jeśli tak to jaka? Czy procedura taka jest inna w weekend, święta, w godzinach nocnych?”* znacząca część gmin wskazuje, iż nie posiada procedury formalnej, natomiast monitorowane zadanie realizowane jest zgodnie z podjętymi uchwałami.

W dniach roboczych, w godzinach pracy urzędu zgłoszenia rannych zwierząt przyjmowane są na bieżąco przez pracownika komórki odpowiedzialnej za zwierzęta w danej gminie, a następnie opieka nad takimi zwierzętami przekazywana jest podmiotowi weterynarii, z którym dana gmina współpracuje. W weekendy, święta i w godzinach nocnych taką sytuację można zgłosić do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego bądź na policję lub straż miejską (tam, gdzie funkcjonuje). W mieście Marki 7/24 działa Wydział Bezpieczeństwa i Monitoringu, który włączony jest w pomoc zwierzętom.

W gminach, w których zwierzęta dziko żyjące otrzymują pomoc, jest ona realizowana najczęściej jako reakcja na potrzebę, tzn. że gminy nie posiadają umów z ośrodkami zajmującymi się takimi przypadkami, ale informują, iż współpracę taką realizują, wskazując najbliższe ośrodki rehabilitacji zwierząt zgodnie z wykazem Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <https://www.gov.pl/web/gdos/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat>.

Każda z gmin posiada swoją stronę internetową www oraz Biuletyn Informacji Publicznej.

6 gmin z 12 na swojej stronie internetowej **umieściło informację, gdzie zgłosić konieczność udzielenia pomocy rannemu zwierzęciu**. W pozostałych 6 gminach na stronach www nie można szybko odnaleźć informacji o procedurze udzielenia pomocy.

Zielonka - https://zielonka.pl/strona-3384-opieka_nad_zwierzetami.html

Ząbki - (zawarta na stronie data publikacji 01.07.2022r może wprowadzać w błąd)
<https://www.zabki.pl/ochrona-rodowiska/bezdomne-zwierz-ta>

Wołomin – pierwotnie brak możliwości odnalezienia lub brak odnośnika, **uzupełniono w uwagach do raportu po zakończeniu badanego okresu**

<https://wolomin.org/zgloszenia-w-sprawie-zwierzat/>

Tłuszcz - <https://www.tluszcz.pl/strona-3437-zwierzeta.html>

Strachówka - brak możliwości odnalezienia lub brak odnośnika

Radzymin -

<https://radzymin.pl/1125/213/gminny-program-opieki-nad-zwierzetami-2024-r.html>

<https://radzymin.pl/31/102/eko-patrol-ekologiczna-sluzba-porzadkowa-gminy-radzymin.html>

Poświętne - brak możliwości odnalezienia lub brak odnośnika

Marki - <https://www.marki.pl/74-zwierzaki>

Kobyłka - https://www.kobylka.pl/strona-3541-zgloszenia_zwierzat_bezdomnych_i_dzikich.html

Klembów - na stronie kafelek "psy do adopcji" kierujący na profil na Facebooku

Jadów - na stronie kafelek "psy do adopcji" <https://gmina.jadow.az.pl/252,psy-do-adopcji>

Dąbrówka - <https://www.dabrowka.net.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=255>

Przeprowadzony monitoring ujawnił jednak znaczące braki związane z niedostatecznym informowaniem mieszkańców o możliwości udzielenia pomocy zwierzętom po wypadkach. Brak między innymi łatwego sposobu znalezienia istotnych informacji, takich jak dane kontaktowe podmiotów weterynaryjnych czy szczegóły dotyczące postępowania ze zwierzętami dzikimi. W większości przypadków nawet gdy powyższe informacje są dostępne na stronie, to nie są odpowiednio wyeksponowane, a w sytuacji, gdy szukamy pomocy dla cierpiącego zwierzęcia, liczy się czas.

Na lokalnych forach pojawiają się posty z prośbą o wsparcie w pomocy zwierzęciu po wypadku. Często ludzie, nie mogąc znaleźć odpowiednich informacji, sami podejmują wysiłek udzielenia pomocy zwierzęciu i na przykład transportują je do weterynarza, co w niektórych przypadkach po wypadku jest niewskazane bez wcześniejszego odpowiedniego zabezpieczenia zwierzęcia.

Gmina Dąbrówka, Poświętne i Strachówka (3/12) prowadzą rejestr zgłoszeń, dane te różnią się jednak od danych policyjnych, co przedstawiono w dalszej części raportu. Natomiast Klembów, Poświętne i Wołomin prowadzą rejestr/wykaz procedur weterynaryjnych. Zestawienia te są pomocne w planowaniu działań oraz budżetu Programu na kolejne lata. Gmina Radzymin w uwagach do raportu podała, iż rejestr prowadzi lekarz weterynarii, jednak nie został on udostępniony.

Rekomendacje:

- Przygotowanie łatwo dostępnych dla społeczeństwa informacji o możliwości udzielenia pomocy zwierzętom, łącznie z numerem telefonu, pod który należy dzwonić.
- Powtarzana w mediach społecznościowych/na stronach www gmin kampania komunikacyjna z prostą grafiką i danymi kontaktowymi.
- Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych w szkołach, mediach społecznościowych, na stronach www, zebraniach mieszkańców czy imprezach okolicznościowych organizowanych przez gminy.
- Prowadzenie prostego rejestru zgłoszeń, który będzie podstawą ustalania kwot przeznaczonych na 24 godzinną opiekę weterynaryjną w kolejnym Programie w gminach w celu urealnienia projektowanego budżetu.

4.3.4. Umowy z lekarzami weterynarii

Tabela 10. Umowy podpisane przez gminy powiatu wołomińskiego z lekarzami weterynarii w 2023 roku

Nazwa gminy	Czy została podpisana umowa z podmiotem weterynaryjnym	Zakres umowy	Dostępność opieki (godziny, dni tygodnia)
Dąbrówka	TAK, ale ograniczenie	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej nad bezdonnymi zwierzętami oraz inne usługi weterynaryjne	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece. Maksymalna wartość wynagrodzenia 60.000zł
Jadów	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt <ul style="list-style-type: none"> ● przyjmowanie wezwań kierowanych drogą telefoniczną <ul style="list-style-type: none"> ● niezwłoczne przybycie na miejsce ● zapewnienie opieki weterynaryjnej-hospitalizacja, diagnostyka, leczenie oraz inne usługi weterynaryjne 	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece oraz udostępniono całodobowy numer telefonu
Klembów	TAK, ale ograniczenie	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej na wypadek zdarzeń drogowych i innych zdarzeń losowych na terenie gminy z udziałem zwierząt bezdomnych	Na okres 12 miesięcy od dnia udzielenia zamówienia, nie wcześniej niż od 01.01.2023 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece oraz udostępniono całodobowy numer telefonu
Kobyłka	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom bezdomnym, zwierzętom poszkodowanym w wyniku zdarzeń drogowych oraz rannym zwierzętom wolno żyjącym tj. kotom, ptakom i drobnym ssakom: jeżom, zajęcom, królikom, wiewiórkom, kunom oraz zwierzętom gospodarskim z terenu miasta	Czas trwania umowy 02.01.2023 na 6 m-cy lub do wyczerpania środków tj. 147.990,00 zł brutto 18.07.2023 na 45 dni do wyczerpania środków tj. 33.000,00 zł brutto Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Marki	TAK	porozumienie międzygminne w zakresie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) z gromady ssaków (żywymi) poszkodowanymi w zdarzeniach drogowych, wykazujących objawy chorobowe, osieroconych; całodobowy transport zwierząt wolno	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Porozumienie międzygminne na

		żyjących (dzikich) rannych lub uszkodzonych w zdarzeniach drogowych lub osieroconych do ośrodka rehabilitacji zwierząt; całodobowe odławianie, transport oraz utrzymanie zwierząt bezdomnych (w tym zwierząt uszkodzonych w zdarzeniach drogowych) wraz z zapewnieniem opieki weterynaryjnej	współpracę z Ośrodkiem Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich 24/7 oraz odrębną na transport limit interwencji 75szt.
Poświętne	TAK	współpraca na zasadzie celowych i zorganizowanych działań w razie wystąpienia zdarzeń z udziałem zwierząt bezdomnych i dziko żyjących, w zakresie udzielania całodobowej opieki weterynaryjnej (ranne zwierzęta, zdarzenia drogowe, choroby zakaźne i inne przypadki i zdarzenia niehumanitarne traktowania zwierząt i znęcania się nad nimi zgłaszane do UG)	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Podano numer kontaktowy, czas realizacji nie później niż 5 godzin lub inny termin określony w zamówieniu (nie udostępniono) Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Radzymin	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom będącym uczestnikami kolizji drogowych i innych zdarzeń losowych	Czas trwania umowy od dnia zawarcia do 18.01.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Strachówka	TAK	zapewnienie opieki weterynaryjnej zwierzętom (w tym dzikim) uszkodzonym w wyniku wypadku drogowego lub innego zdarzenia losowego oraz inne usługi	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Tłuszcz	NIE	brak podpisania umowy, zlecenia udzielenia pomocy rannym zwierzętom są udzielane bezpośrednio podmiotom	Brak danych - gmina współpracuje z gabinetem weterynaryjnym
Wołomin	TAK, ale ograniczenia	Nie udostępniono	Brak danych - gmina posiada podpisaną umowę z odpowiednim podmiotem ww. zakresie, zaś ten w ramach zawartej umowy współpracuje z podwykonawcą.
Ząbki	TAK	nie posiada umowy wyłącznie na świadczenie usług weterynaryjnych odnośnie do pomocy powypadkowej, przypadki zwierząt powypadkowych leczone są albo w gabinecie, z którym miasto zawarło umowę na usługi weterynaryjne lub w gabinecie, z którym współpracuje podmiot odbierający bezdomne zwierzęta	Czas trwania umowy 02.01-29.12.2023 - gmina współpracuje z gabinetem weterynaryjnym
Zielonka	TAK, ale ograniczenie	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej na wypadek zdarzeń drogowych i innych zdarzeń losowych z udziałem zwierząt bezdomnych wymagających udzielenia im niezbędnej pomocy weterynaryjnej oraz inne usługi weterynaryjne	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2023 Brak wskazania czasu działania gabinetu. Uzupełniono w uwagach do raportu pn-pt 11-19, so 10-12, w pozostałym czasie dyżur telefoniczny W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece.12.2023

Tabela 11. Umowy podpisane przez gminy powiatu wołomińskiego z lekarzami weterynarii w 2024 roku.

Nazwa gminy	Czy została podpisana umowa z podmiotem weterynaryjnym	Zakres umowy	Dostępność opieki (godziny, dni tygodnia)
Dąbrówka	TAK, ale ograniczenie	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej nad bezdomnymi zwierzętami oraz inne usługi weterynaryjne	Czas trwania umowy - aneks 01.01.2023-31.12.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece. Maksymalna wartość wynagrodzenia 60.000,00 zł
Jadów	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt <ul style="list-style-type: none"> ● przyjmowanie wezwań kierowanych drogą telefoniczną <ul style="list-style-type: none"> ● niezwłoczne przybycie na miejsce ● zapewnienie opieki weterynaryjnej-hospitalizacja, diagnostyka, leczenie oraz inne usługi weterynaryjne	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece oraz udostępniono całodobowy numer telefonu
Klembów	TAK, ale ograniczenie	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej na wypadek zdarzeń drogowych i innych zdarzeń losowych z udziałem zwierząt bezdomnych	Na okres 12 miesięcy od dnia udzielenia zamówienia, nie wcześniej niż od 01.01.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece oraz udostępniono całodobowy numer telefonu
Kobyłka	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom bezdomnym, zwierzętom poszkodowanym w wyniku zdarzeń drogowych oraz rannym zwierzętom wolno żyjącym tj. kotom, ptakom i drobnym ssakom: jeżom, zającom, królikom, wiewiórkom, kunom oraz zwierzętom gospodarskim	Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece Umowa na okres 12 miesięcy podpisana 12.01.2024, ale nie dłużej niż do wyczerpania kwoty 347.690,00 zł brutto

			Wskazano dane kontaktowe osoby nadzorującej umowę
Marki	TAK	porozumienie międzygminne w zakresie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) z gromady ssaków (żywymi) poszkodowanymi w zdarzeniach drogowych, wykazujących objawy chorobowe, osieroconych; całodobowy transport zwierząt wolno żyjących (dzikich) rannych lub poszkodowanych w zdarzeniach drogowych lub osieroconych do ośrodka rehabilitacji zwierząt; całodobowe odławianie, transport oraz utrzymanie zwierząt bezdomnych (w tym zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych) wraz z zapewnieniem opieki weterynaryjnej	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2024 Porozumienie międzygminne na współpracę z Ośrodkiem Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich 24/7 oraz odrębną na transport szacunkowy limit interwencji 90szt.
Poświętne	TAK	współpraca na zasadzie celowych i zorganizowanych działań w razie wystąpienia zdarzeń z udziałem zwierząt bezdomnych i dziko żyjących, w zakresie udzielania całodobowej opieki weterynaryjnej (ranne zwierzęta, zdarzenia drogowe, choroby zakaźne i inne przypadki i zdarzenia niehumanitarnego traktowania zwierząt i znęcania się nad nimi zgłaszane do UG)	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2024 Podano numer kontaktowy, czas realizacji nie później niż 5 godzin lub inny termin określony w zamówieniu (nie udostępniono) Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Radzymin	TAK	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom będącym uczestnikami kolizji drogowych i innych zdarzeń losowych	Czas trwania umowy od dnia podpisania do 18.01.2025 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Strachówka	TAK	zapewnienie opieki weterynaryjnej zwierzętom (w tym dzikim) poszkodowanym w wyniku wypadku drogowego lub innego zdarzenia losowego oraz inne usługi	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece
Tłuszcz	NIE	brak podpisania umowy, zlecenia udzielenia pomocy rannym zwierzętom są udzielane bezpośrednio podmiotom	BRAK gmina współpracuje z gabinetem weterynaryjnym
Wołomin	TAK, ale ograniczenia	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej na wypadek zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt bezdomnych wymagających udzielenia niezbędnej pomocy weterynaryjnej wraz z transportem zwierzęcia z miejsca wypadku do zakładu leczniczego, opiekę weterynaryjną wraz z pobytem w zakładzie leczniczym dla zwierząt dla kotów wolno żyjących oraz usypianie ślepych miotów	Czas trwania umowy 01.01-31.12.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece

Ząbki	TAK	nie posiada umowy wyłącznie na świadczenie usług weterynaryjnych odnośnie do pomocy powypadkowej, przypadki zwierząt powypadkowych leczone są albo w gabinecie, z którym miasto zawarło umowę na usługi weterynaryjne lub w gabinecie, z którym współpracuje podmiot odbierający bezdomne zwierzęta	Czas trwania umowy 02.01-30.12.2024 - gmina współpracuje z gabinetem weterynaryjnym
Zielonka	TAK, ale ograniczenia	zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej na wypadek zdarzeń drogowych i innych zdarzeń losowych z udziałem zwierząt bezdomnych wymagających udzielenia im niezbędnej pomocy weterynaryjnej oraz inne usługi weterynaryjne	Czas trwania umowy 05.01-31.12.2024 Brak wskazania czasu działania gabinetu. Uzupełniono w uwagach do raportu pn-pt 11-19, so 10-12, w pozostałym czasie dyżur telefoniczny W umowie zawarto informacja o całodobowej opiece

Jednym z elementów realizacji zadania jest podpisanie umowy, w ramach której gmina zleca obowiązek zapewnienia przez dany podmiot całodobowej opieki weterynaryjnej. W umowach analizowano zapisy dotyczące zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej, które zostały wymienione w powyższej tabeli.

Dostępności opieki weterynaryjnej w badanych gminach na podstawie udostępnionych umów z lat 2023 i 2024 przedstawia złożony system. Uwagę zwraca zróżnicowanie w podejściu poszczególnych gmin do kwestii opieki nad zwierzętami. Część gmin posiada podpisane umowy z podmiotami weterynaryjnymi odrębnie na opiekę w zdarzeniach drogowych czy transport (gmina Marki), większość łączy w umowie wiele zadań wynikających z całego Programu a inne, jak Ząbki, udziela pomocy na podstawie innej umowy, a Tłuszcz nie posiada takiej umowy w ogóle. Zakres umów różni się znacząco między gminami, co może wynikać między innymi z różnych uwarunkowań i wynikających z nich potrzeb gmin wiejskich i miejskich.

Wszystkie udostępnione umowy posiadają zapis o zapewnieniu całodobowej opieki, jednak tylko w 3 z 12 wpisany jest całodobowy numer kontaktowy. W 3 z 12 gmin całodobowa opieka zapewniona jest zwierzętom bez interpretacji gminy dotyczącej objęcia konkretnej kategorii zwierząt. W umowach z lekarzem weterynarii użyte są określenia "zwierząt bezdomnych" lub wprost określone gromady czy rodzaj zwierząt. Ustawa jednak w żaden sposób nie ogranicza obowiązku gminy do całodobowej pomocy zwierzętom po wypadkach drogowych w klasyfikacji i wyodrębnieniu według systematyki. Zapis w umowie z ograniczeniami dotyczącymi maksymalnej wartości wynagrodzenia (Dąbrówka) oraz wyczerpania środków (Kobyłka) skłania do pytania o realne zabezpieczenie odpowiednich środków w budżecie oraz o możliwość udzielenia pomocy po ich wyczerpaniu na dany rok.

Rekomendacje:

- Wskazanie w umowie całodobowego numeru interwencyjnego oraz określenie czasu dojazdu na miejsce wypadku/kolizji.
- Uszczegółowienie zapisów, które potencjalnie mogą tworzyć luki prawne.

- Ocena dostępności opieki weterynaryjnej w powiecie.
- Podpisanie umów z ośrodkami zajmującymi się pomocą zwierzętom dziko żyjącym, by powstał system, który zastąpi działania doraźne

4.3.5. Koszty realizacji programów

Tabela 12. Koszty realizacji programów w powiecie wołomińskim

Nazwa gminy	Czy gmina ma wyodrębniony budżet na to zadanie?		Kwota przeznaczona na realizację zadania
Dąbrówka	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	12 000,00 zł zapewnienie opieki weterynaryjnej całodobowej, kastrację lub sterylizację zwierząt domowych, elektroniczne znakowanie zwierząt w ramach umowy zawartej z lekarzem weterynarii w wysokości
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	16 450,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej także w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, kastrację lub sterylizację zwierząt domowych, oraz elektroniczne znakowanie zwierząt w ramach umowy zawartej z lekarzem weterynaryjnym wysokości
Jadów	2023	TAK	1 000,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
	2024	TAK	1 000,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
Klembów	2023	TAK	17 172,00 zł opieka nad zwierzętami uczestniczącymi w zdarzeniach drogowych
	2024	TAK	28 030,00 zł opieka nad zwierzętami uczestniczącymi w zdarzeniach drogowych
Kobyłka	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	275 000,00 zł Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt bezdomnych, gospodarskich i wolno żyjących również w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem ww. zwierząt, poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów, edukacja Mieszkańców oraz obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schroniskach dla zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	347 690,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej dla

			zwierząt bezdomnych, gospodarskich i wolno żyjących również w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem ww. zwierząt, poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów
Marki	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	575 763,00 zł odławianie, transport oraz utrzymanie w schronisku zwierząt bezdomnych (w tym zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych) wraz z zapewnieniem opieki weterynaryjnej (w tym usypianie ślepych miotów) 46 125,00 zł całodobowy transport zwierząt wolno żyjących (dzikich) rannych w zdarzeniach drogowych do ośrodka rehabilitacji zwierząt 33 000,00 zł przyjmowanie zwierząt wolno żyjących (dzikich) poszkodowanych w zdarzeniach drogowych przez ośrodek rehabilitacji zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	702 816,00 zł odławianie, transport oraz utrzymanie w schronisku zwierząt bezdomnych (w tym zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych) wraz z zapewnieniem opieki weterynaryjnej (w tym usypianie ślepych miotów) oraz poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt 38 532,00 zł całodobowy transport zwierząt wolno żyjących (dzikich) rannych w zdarzeniach drogowych do ośrodka rehabilitacji zwierząt 33 000,00 zł przyjmowanie zwierząt wolno żyjących (dzikich) poszkodowanych w zdarzeniach drogowych przez ośrodek rehabilitacji zwierząt
Poświętne	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	1 000,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, usypianie ślepych miotów
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	6 000,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, usypianie ślepych miotów
Radzymin	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	149 200,00 zł zapewnienie opieki weterynaryjnej całodobowej, kastrację lub sterylizację zwierząt domowych, kotów wolno żyjących, usypianie ślepych miotów, elektroniczne znakowanie zwierząt w ramach umowy zawartej z lekarzem weterynarii w wysokości
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	129 900,00 zł

			zapewnienie opieki weterynaryjnej całodobowej, kastrację lub sterylizację zwierząt domowych, kotów wolno żyjących, usypianie ślepych miotów, elektroniczne znakowanie zwierząt w ramach umowy zawartej z lekarzem weterynarii
Strachówka	2023	TAK	do 2 000,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
	2024	TAK	do 1500,00 zł zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
Tłuszcz	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	80 000,00zł wyłapywanie bezdomnych psów i kotów, w tym: - utrzymanie zwierząt w schronisku, - wykonanie zabiegów sterylizacji i kastracji, - zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	100 000,00 zł wyłapywanie bezdomnych psów i kotów, w tym: - utrzymanie zwierząt w schronisku, - wykonanie zabiegów sterylizacji i kastracji, - zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
Wołomin	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	404 500,00 zł odławianie bezdomnych zwierząt i ich transport do schroniska, całodobowa opieka weterynaryjna zwierząt bezdomnych oraz usypianie ślepych miotów
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	96 000,00 zł całodobowa opieka weterynaryjna zwierząt bezdomnych, leczenie kotów wolno żyjących oraz usypianie ślepych miotów
Ząbki	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	6 800,00 zł na działania, o których mowa w ust. 20 – 22; zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, Całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, Odławianie i transport rannych zwierząt z przypadków zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	16 800,00 zł - na działania, o których mowa w ust. 20 – 22; zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, Całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, Odławianie i transport rannych zwierząt z przypadków zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt

Zielonka	2023	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	178 423,00 zł Przeciwdziałanie bezdomności zwierząt, w tym: - wylapywanie i transport – 18000 zł, - usługi weterynaryjne wobec zwierząt w Punkcie czasowego przetrzymywania zwierząt – 53 278,00 zł; - sterylizacja, kastracja i znakowanie zwierząt (w tym kotów wolno żyjących) – 55 220,00 zł; - całodobowa opieka weterynaryjna – 51 425,00 zł; - gospodarstwo rolne – 500 zł (gotowość);
	2024	Kwota wyznaczona błędnie-łączona	196 130,00 zł Przeciwdziałanie bezdomności zwierząt, w tym: - wylapywanie i transport – 18000 zł, - usługi weterynaryjne wobec zwierząt w Punkcie czasowego przetrzymywania zwierząt – 60 150,00 zł; - sterylizacja, kastracja i znakowanie zwierząt (w tym kotów wolno żyjących) – 55 790,00 zł; - całodobowa opieka weterynaryjna – 61 490,00 zł; - gospodarstwo rolne – 700 zł (gotowość);

„Artykuł 11a ust. 5 ustawy o ochronie zwierząt jasno wskazuje, że od rady gminy bezwzględnie wymaga się, by zarówno określenie wysokości środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z programu, jak również sposób ich wydatkowania zostało dokonane szczegółowo i precyzyjnie, przez co należy rozumieć przypisanie środków finansowych na każde z zadań wymienionych w ust. 11a ust. 2 pkt 1-8 z osobna”.⁷

⁷ <https://www.prawo.pl/samorzad/gminny-program-opieki-nad-zwierzetami-bledy-w-uchwalach,519892.html>

Większość gmin w uchwale nie posiada jednak wyodrębnionego budżetu zgodnie z art. 11a pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt tj. na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

W roku 2023 r. jedynie 3 z 12 gmin określiły wysokość takich dedykowanych środków i zapisały je wprost w uchwale, w roku 2024 zapisy uchwały tylko 3 z 12 gmin tj. Strachówka, Klembów oraz Jadów. W związku z powyższym nie ma możliwości realnej oceny wydatków na monitorowane zadanie, co budzi wątpliwości dotyczące ciągłości i skuteczności opieki nad poszkodowanymi zwierzętami.

Gminy w sposób nieprawidłowy łączą finansowanie opieki nad zwierzętami po zdarzeniach drogowych z innymi zadaniami wynikającymi z ustawy. Na tę kwestię zwracał już uwagę Naczelny Sąd Administracyjny m.in. w wyroku z 22 września 2020 r. (sygn. akt II OSK 1087/20).

Brak rozpisania, ile środków można przeznaczyć na realizację poszczególnych punktów, utrudnia kontrolę wydatkowania pieniędzy publicznych. Jedynie zaplanowanie konkretnej kwoty przeznaczonej na realizację konkretnego zadania pozwala sprawdzić, czy dane zadanie jest możliwe do zrealizowania przez gminę. W związku z tym każde z zadań wymienionych w ustawie powinno mieć przypisana dokładną kwotę przeznaczoną na jego realizację.

Ułatwieniem w szacowaniu budżetu byłoby prowadzenie rejestru zgłaszanych zdarzeń, co, jak zestawiono w tabelach 8 oraz 9, jest praktykowane jedynie w 3 na 12 gmin powiatu.

Gmina Radzymin w uwagach do raportu podaje własną interpretację dotyczącą łączenia kwot (załącznik do raportu).

Rekomendacje:

- Planowanie budżetu zgodnie z zapisami ustawy, ze szczególnym uwzględnieniem podziału zadań.
- Dostosowanie kwot budżetu do realnych potrzeb.
- Stosowanie narzędzi (rejestry) pozwalających na analizowanie danych z kilku lat.
- Ocena adekwatności przeznaczanych środków do potrzeb.

4.3.6. Opieka nad zwierzętami dzikimi

Tabela 13. Opieka nad zwierzętami dziko żyjącymi w powiecie wołomińskim w 2023 roku

Nazwa gminy	Czy i z jakimi ośrodkami opieki nad dzikimi zwierzętami współpracuje gmina?	Opis Procedury zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego	Liczba przypadków pomocy (z podziałem na rodzaje zwierząt, jeśli dostępne)
Dąbrówka	Ptasi Azyl, ośrodki GDOŚ	Nie ma jednolitej procedury, każdy z przypadków wymaga indywidualnego podejścia stosownie do zaistniałej sytuacji	1 jenot, 1 pies, 4 ptaki

Jadów	ośrodki GDOŚ	Nie ma ustalonej oficjalnej procedury	2
Klembów	Nie współpracuje	W przypadku potrzeby zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego, gmina współpracuje z kołami łowieckimi	1 (gmina przesłała dodatkowe zestawienia weterynarza – nieczytelne)
Kobyłka	Nie współpracuje	W przypadku zgłoszenia zwierzęcia dziko żyjącego wymagającego opieki, podjęta byłaby próba znalezienia ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt, które przyjmie pod opiekę zwierzę. Kiedy dzikie zwierzę stanowi zagrożenie (spacerujące dziki, lisy wyglądające na chore) gmina kontaktuje się z Kołem Łowieckim	0
Marki	Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich	Brak procedury, zgłoszenia przez Wydział Bezpieczeństwa i Monitoringu Miasta Marki oraz pomoc i transport do ośrodka LM	25
Poświętne	Nie współpracuje	Brak informacji	1 sarna (rejestr-lekkie obrażenia nie wymagała hospitalizacji)
Radzymin	ośrodki GDOŚ	Do zabezpieczenia zwierzęcia wzywa lekarza weterynarii oraz służby tj. PSP, łowczych Kół Łowieckich, Stowarzyszenie Straż Ochrony Przyrody	1
Strachówka	Brak informacji	Współpraca z weterynarzem	0
Tłuszcz	Brak informacji	Współpraca z weterynarzem	2
Wołomin	ośrodki GDOŚ	Do zabezpieczenia zwierzęcia wzywa się wykonawcę umowy	18
Ząbki	Nie współpracuje	Brak informacji	0
Zielonka	Brak informacji	W przypadku wtargnięcia dzikich zwierząt na tereny zamieszkałe stosuje się przepłaszanie, które przeprowadza Policja, koła łowieckie lub firma zajmująca się odławianiem zwierząt. Współpraca z Fundacją "Służba Ratownictwa Specjalistycznego"	0 wypadków (odłowiono 1 lisa i 5 saren)

Tabela 14. Opieka nad zwierzętami dziko żyjącymi w powiecie wołomińskim w 2024 roku

Nazwa gminy	czy i z jakimi ośrodkami opieki nad dzikimi zwierzętami współpracuje gmina?	Opis Procedury zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego	Liczba przypadków pomocy (z podziałem na rodzaje zwierząt, jeśli dostępne)
-------------	---	---	--

Dąbrówka	Ptasi Azyl, ośrodki GDOŚ	Nie ma jednolitej procedury, każdy z przypadków wymaga indywidualnego podejścia stosownie do zaistniałej sytuacji	0
Jadów	ośrodki GDOŚ	Nie ma ustalonej oficjalnej procedury	0
Klembów	Nie współpracuje	W przypadku potrzeby zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego, gmina współpracuje z kołami łowieckimi	0 (gmina przesłała dodatkowe zestawienia weterynarza – nieczytelne)
Kobyłka	Nie współpracuje	W przypadku zgłoszenia zwierzęcia dziko żyjącego wymagającego opieki, podjęta byłaby próba znalezienia ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt, które przyjmie pod opiekę zwierzę	0
Marki	Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt Lasów Miejskich	Brak procedury, zgłoszenia przez Wydział Bezpieczeństwa i Monitoringu Miasta Marki oraz pomoc i transport do ośrodka LM	3
Poświętne	Nie współpracuje	Brak informacji	0
Radzymin	ośrodki GDOŚ	Do zabezpieczenia zwierzęcia wzywa lekarza weterynarii oraz służby tj. PSP, łowczych Kół Łowieckich, Stowarzyszenie Straż Ochrony Przyrody	0
Strachówka	Brak informacji	Współpraca z weterynarzem	0
Tłuszcz	Brak informacji	Współpraca z weterynarzem	0
Wołomin	Ośrodki GDOŚ	Do zabezpieczenia zwierzęcia wzywa się wykonawcę umowy	4
Ząbki	Nie współpracuje	Brak informacji	0
Zielonka	Brak informacji	W przypadku wtargnięcia dzikich zwierząt na tereny zamieszkałe stosuje się przepłaszanie, które przeprowadza Policja, koła łowieckie lub firma zajmująca się odławianiem zwierząt. Współpraca z Fundacją "Służba Ratownictwa Specjalistycznego"	0

Analiza przesłanych danych ujawniła braki systemowe dotyczące powypadkowej opieki nad dzikimi zwierzętami. Choć gminy wskazały współpracę z ośrodkami rehabilitacji zwierząt zgodnie z wykazem znajdującym się na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <https://www.gov.pl/web/gdos/wykaz-osrodkow-rehabilitacji-zwierzat> oraz Kołami Łowieckimi, jednocześnie wskazując brak ujednoczenia procedur i indywidualne podejście do każdego przypadku, to spośród 12 badanych gmin żadna nie posiada zorganizowanego systemu opieki nad dzikimi zwierzętami dostosowywanego do gatunku zwierzęcia, a pomoc organizowana jest doraźnie.

Kolejnym brakiem jest również wspomniany we wcześniejszej części raportu brak rejestrowania przypadków oraz znacząca różnica między danymi uzyskanymi z Komendy Powiatowej Policji w Wołominie.

W odpowiedzi na wniosek o dostęp do informacji publicznej KP w Wołominie wskazuje, że liczba kolizji i wypadków zgłoszonych Policji z udziałem zwierząt w powiecie wołomińskim wynosiła:

2023 rok - 152 zwierzęta

W tym samym czasie gminy udzieliły pomocy: **60 zwierzętom** (to liczba wszystkich dziko żyjących zwierząt, którym pomogły gminy, część z nich to ofiary wypadków).

I kwartał 2024 roku - 46 zwierząt

Tymczasem gminy zadeklarowały, że w tym samym czasie udzieliły pomocy: **7 zwierzętom**

Rozbieżność tych danych świadczy między innymi o braku przepływu informacji między poszczególnymi organami organizującymi pomoc zwierzętom, tym bardziej że gminy wskazują Policję jako jedną ze służb do zgłaszania interwencji po godzinach pracy urzędów, który kontaktuje się z podmiotem weterynaryjnym. Stosowne zgłoszenia powinny zatem przejść przez system gminny, aby w sposób prawidłowy rozliczyć usługi pomocy udzielonej zwierzęciu.

Rekomendacje:

- Stworzenie i rozpowszechnienie procedury postępowania w przypadkach wypadków i kolizji z udziałem zwierząt.
- Wypracowanie zasad komunikacji ze służbami interwenującymi, co pozwoli urealnić dane i doszacować budżet.
- Podpisanie umowy z ośrodkiem rehabilitacji dzikich zwierząt i stworzenie systemu zamiast działań doraźnych

4.3.7. Konsultacje społeczne programów

Tabela 15. Konsultacje społeczne programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w powiecie wołomińskim

Nazwa gminy	Czy przeprowadzono konsultacje społeczne		Formy konsultacji		Terminy konsultacji		Uczestnicy konsultacji (organizacje, mieszkańcy)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Dąbrówka	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-

Jadów	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Klembów	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Kobyłka	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Marki	NIE	TAK	USTAWOWA SPOŁECZNA	USTAWOWA SPOŁECZNA	-	30.01- 20.02.2024	-	Nie wpłynęły żadne uwagi
Poświętne	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Radzymin	TAK	TAK	USTAWOWA SPOŁECZNA	USTAWOWA SPOŁECZNA	06- 13.02.2023	26.01- 02.02.2024	Nie wpłynęły żadne uwagi	2 uwagi
Strachówka	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Tłuszcz	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Wołomin	TAK	TAK	USTAWOWA SPOŁECZNA	USTAWOWA SPOŁECZNA	31.01- 15.02.2023	28.02- 20.03.2024	Nie wpłynęły żadne uwagi	2 uwagi wpłynęły od os, fiz - nieuwzględnione
Ząbki	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-
Zielonka	NIE	NIE	USTAWOWA	USTAWOWA	-	-	-	-

Obowiązkiem wynikającym z ustawy jest opiniowanie uchwał przez podmioty takie jak: powiatowy lekarz weterynarii, organizacje społeczne działające na rzecz ochrony zwierząt na terenie gminy, dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich położonych w obrębie gminy.

Oprócz tego ustawowego obowiązku opiniowania uchwały 3 z 12 gmin zaprosiło do udziału w konsultacjach społecznych i współtworzenia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt organizacje pozarządowe działające na jej terenie, partnerów społecznych, instytucjonalnych i gospodarczych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, a także wszystkich zainteresowanych poruszaną problematyką mieszkańców.

W zarządzeniu Burmistrza Wołomina nr 65/2024 § 4 wskazuje, iż "Konsultacje zostaną przeprowadzone w terminie 14 dni od daty podania niniejszego zarządzenia do wiadomości publicznej". w raporcie czytamy natomiast, że trwały one do 20.03.2024 r. **W uwagach do raportu Urząd Miasta wskazał, iż konsultacje odbywają się na zasadach określonych w uchwale Rady Miejskiej w Wołominie.**

Należy zwrócić uwagę na krótkie terminy konsultacji w Radzyminie w roku 2023 oraz 2024 jak i w Wołominie w roku 2023. W roku 2024 w Wołominie wyznaczono już dłuższy termin konsultacji. Niepokoi natomiast fakt, że mimo ogłoszenia konsultacji nie wpływają żadne uwagi. Brak natomiast doinformowania mieszkańców o tym, kto je może składać skutkuje ich nieuwzględnieniem, jak to miało miejsce w przypadku Wołomina.

Rekomendacje:

- Prowadzenie konsultacji społecznych Programu - nie tylko opiniowanie go przez ustawowo wskazane podmioty.
- Zaplanowanie konsultacji społecznych z odpowiednim wyprzedzeniem oraz edukacja mieszkańców, kto może składać uwagi.

4.3.8. Realizacja uchwał

Tabela 16. Realizacja uchwał dotyczących programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w powiecie wołomińskim

Nazwa gminy	Data przyjęcia uchwały		Okres obowiązywania uchwały		Analiza terminowości przyjmowania uchwał	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Dąbrówka	29.03.2023	25.03.2024	na dany rok	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Jadów	22.03.2023	03.04.2024	na dany rok	na dany rok	W TERMINIE	PRZEKROCZENIE TERMINU
Klembów	09.02.2023	29.02.2024	na dany rok	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Kobyłka	27.03.2023	28.03.2024	na dany rok	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Marki	22.02.2023	27.03.2024	na dany rok	do 01.01.2025	W TERMINIE	W TERMINIE
Poświętne	13.03.2023	25.03.2024	na dany rok, odwołana poprzednia uchwała z 2022	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Radzymin	06.03.2023	26.02.2024	na dany rok+zmiana	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Strachówka	04.04.2023	08.03.2024	na dany rok	na dany rok	PRZEKROCZENIE TERMINU	W TERMINIE
Tłuszcz	28.06.2023	19.03.2024	na dany rok	na dany rok	PRZEKROCZENIE TERMINU	W TERMINIE

Wołomin	27.02.2023	26.03.2024	na dany rok	na dany rok	W TERMINIE	W TERMINIE
Ząbki	29.03.2023	27.03.2024	do 31.03.2024	do 31.03.2025	W TERMINIE	W TERMINIE
Zielonka	28.02.2023	21.03.2024	do 31.12.2023	do 31.12.2023	W TERMINIE	W TERMINIE

W roku 2023 oraz 2024 **wszystkie 12 gmin podjęło uchwałę i przyjęło Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt**, w tym po ustawowym terminie 31 marca:

- gminy Tłuszcz oraz Strachówka (2023)
- gmina Jadów (2024).

Dwie gminy wskazują wprost w uchwale datę jej obowiązywania do dnia 31 grudnia w przypadku gminy Zielonka oraz do dnia uchwalenia nowego programu, jednak nie dłużej niż do dnia 31 marca w gminie Ząbki. Pozostałe okresy uchwał obejmują dany rok kalendarzowy. Taki system podejmowania uchwał na dany rok w trwającym już roku kalendarzowym, choć zgodny z ustawą, budzi poważne wątpliwości, ponieważ tworzy niejasny stan prawny w okresie od 1 stycznia do momentu wejścia w życie nowej uchwały. Formalnie brakuje więc obowiązujących wytycznych dotyczących opieki nad bezdomnymi zwierzętami. Do tego 8 z 12 gmin przyjmuje uchwały w ostatnich możliwych terminach pod koniec marca, i zgodnie z przepisami wchodzi one w życie po upływie 14 dni od dnia ich ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Choć sytuację wydają się poprawiać okresy zawieranych umów z podmiotami weterynaryjnymi, to taki stan może generować niepotrzebne problemy, jak np. wątpliwość co do legalności działań podejmowanych przez gminę w zakresie opieki nad zwierzętami w tym okresie.

Rekomendacje:

- Planowanie podjęcia uchwały ze stosownym wyprzedzeniem.
- Wprowadzenie zapisu w uchwale o okresie obowiązywania do wejścia w życie nowego programu, aby zapewnić ciągłość.

4.3.9. Dostęp do informacji publicznej

Tabela 17. Dostęp do informacji o *zapewnieniu* całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt w powiecie wołomińskim

Nazwa gminy	Ocena dostępności informacji na stronach internetowych gmin		Terminowość odpowiedzi na wysłany wniosek o dostęp do informacji publicznej	
	2023	2024	2023	2024
Dąbrówka	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	09.04.2024	23.04.2024
Jadów	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	03.04.2024	16.04.2024
Klembów	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	10.04.2024	26.04.2024
Kobyłka	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	04.04.2024	14.06.2024
Marki	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	04.04.2024	09.04.2024
Poświętne	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	04.04.2024	23.04.2024
Radzymin	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	09.04.2024	23.04.2024
Strachówka	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	08.04.2024	22.04.2024
Tłuszcz	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	09.04.2024	24.04.2024
Wołomin	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	10.04.2024	29.04.2024
Ząbki	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	09.04.2024	23.04.2024
Zielonka	Uchwała dostępna na BIP	Uchwała dostępna na BIP	09.04.2024	23.04.2024

Na wnioski o informację publiczną dotyczącą sposobu i skutków wykonania zadania **“zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt”** przewidzianego ustawą o ochronie zwierząt w terminie ustawowym, tj. 14 dni, odpowiedzi udzieliło 10 na 12 gmin. Gminy Wołomin i Klembów odpowiedziały po terminie.

Gmina Wołomin w swych uwagach do raportu podnosi fakt, że z uwagi na skomplikowany charakter sprawy został ustalony nowy termin załatwienia wniosku. Do dnia zakończenia raportu nie doszło jednak pisma, które o tym świadczy. Uchybienie terminu nie wynikało jednak z działania w sposób intencjonalny, lecz z kumulacji obowiązków służbowych w jednym czasie.

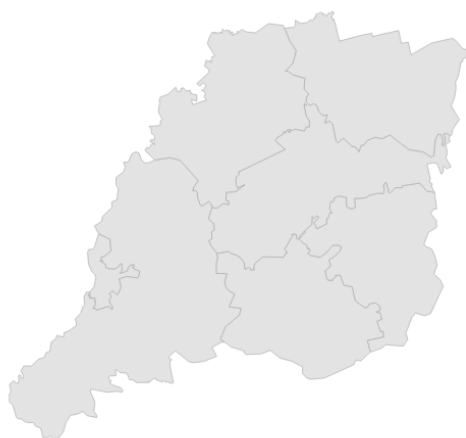
4.4. Powiat krośnieński

4.4.1. Wprowadzenie

Analiza danych pozyskanych w trybie dostępu do informacji obejmuje zagadnienia związane z:

- procedurą zgłaszania i obsługi zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (jeśli takowa została przyjęta),
- zawarciem umowy z lekarzami weterynarii (sprawdzano jej spójność z przyjętą uchwałą),
- kosztami wyznaczonymi do realizacji pomocy powypadkowej,
- organizacją opieki nad zwierzętami dzikimi,
- jakością przeprowadzenia konsultacji społecznych programów,
- terminowością realizacji uchwał
- realizacją przez gminy wniosków o informację publiczną.

W powiecie krośnieńskim (województwo lubuskie) obszar monitoringu obejmuje 7 gmin, tj. Bobrowice, Bytnica, Dąbie, Gubin, Krosno Odrzańskie, Maszewo i miasto Gubin.

- [Polska](#)
 - [Województwo lubuskie](#)
 - Powiat krośnieński
 - [m. Gubin](#)
 - [gm. Bobrowice](#)
 - [gm. Bytnica](#)
 - [gm. Dąbie](#)
 - [gm. Gubin](#)
 - [gm. Krosno Odrzańskie](#)
 - [gm. Maszewo](#)

4.4.2. Analiza danych

4.4.2.1. Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń

Tabela 18. Analiza procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń w powiecie krośnieńskim - 2023 r.

Gmina	Czy gmina posiada formalną (zapisaną w uchwale lub zarządzeniu gminy) procedurę zgłaszania zdarzeń?	Czy gmina posiada procedurę zgłoszenia? Jeżeli tak to jaka? (zgodnie z odpowiedzią na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	Czy procedura jest dostępna na stronie internetowej gminy?	Czy prowadzony jest rejestr zgłoszeń?	Czy prowadzony jest wykaz procedur weterynaryjnych?
Bobrowice	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy po godzinie 15, do godziny 15 pomocy udziela stowarzyszenie. Nie podano danych telefonicznych.	Brak informacji	Nie	Nie	Nie
Bytnica	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy.	Tak Urząd gminy, w przypadku otrzymania informacji o rannym zwierzęciu, telefonicznie kontaktuje się z lecznicą.	Nie	Nie	Nie
Dąbie	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy.	Tak Komenda policji zgłasza zdarzenie do urzędu gminy.	Nie	Nie	Nie
Gubin (miejska)	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Dane telefoniczne uzupeł.	Nie	Nie	Nie	Nie

Gubin (wiejska)	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną, w której udziela się pomocy. Podano dane telefonicznych do lecznicy.	Tak Zgłoszenia całodobowo przyjmuje komisariat policji, który jest w posiadaniu danych osób wyznaczonych przez urząd gminy do interwencji.	Nie	Nie	Nie
Krosno Odrzańskie	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy	Nie Podpisano porozumienie z lecznicami weterynaryjnymi, które realizują zadania Programu. Zadania realizowane są tylko na drogach gminnych. I	Nie	Nie	Nie
Maszewo	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy	Tak Zgłoszenia przyjmowane są całodobowo do gabinetu weterynaryjnego, z którym gmina ma podpisaną umowę.	Nie	Nie	Nie

Tabela 19. Analiza procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń w powiecie krośnieńskim - I kwartał 2024 r.

Gmina	Czy gmina posiada formalną (zapisaną w uchwale lub zarządzeniu gminy) procedurę zgłaszania zdarzeń?	Czy gmina posiada procedurę zgłoszenia? Jeżeli tak to jaka? (zgodnie z odpowiedzią na wniosek o dostęp do informacji publicznej)	Czy procedura jest dostępna na stronie internetowej gminy?	Czy prowadzony jest rejestr zgłoszeń?	Czy prowadzony jest wykaz procedur weterynaryjnych?
Bobrowice	Nie W uchwale wskazano lecznicę weterynaryjną w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy.	Brak informacji	Nie	Nie	Nie

Bytnica	Procedura niepełna Nie podano danych telefonicznych do lecznicy, brak informacji o procedurze dla zwierząt dzikich.	Tak Zgłoszenia przyjmowane są całodobowo do gabinetu weterynaryjnego, z którym gmina ma podpisaną umowę.	Nie	Brak zgłoszeń	Nie
Dąbie	Procedura niepełna Nie podano danych telefonicznych do lecznicy, brak informacji o procedurze dla zwierząt dzikich.	Tak Zgłoszenia całodobowo przyjmuje komisariat policji, który jest w posiadaniu danych osób wyznaczonych przez Urząd Gminy do interwencji.	Nie	Nie	Nie
Gubin (miejska)	Nie W uchwale wskazano lecznice weterynaryjne w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy.	Brak odpowiedzi	Nie	Brak danych	Brak danych
Gubin (wiejska)	Nie W uchwale wskazano lecznice weterynaryjne w której udziela się pomocy. Podano dane telefoniczne do lecznicy.	Brak odpowiedzi	Nie	Brak danych	Brak danych
Krosno Odrzańskie	Nie W uchwale wskazano lecznice weterynaryjne w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy.	Nie Podpisano porozumienie z lecznicami weterynaryjnymi, które realizują zadania Programu. Zadania realizowane są tylko na drogach gminnych. I	Nie	Nie	Nie
Maszewo	Nie W uchwale wskazano lecznice weterynaryjne w której udziela się pomocy. Nie podano danych telefonicznych do lecznicy	Tak Zgłoszenia przyjmowane są całodobowo do gabinetu weterynaryjnego, z którym gmina ma podpisaną umowę.	Nie	Nie	Nie

Przeprowadzony monitoring uchwał dotyczących opieki nad zwierzętami w gminach powiatu krośnieńskiego ujawnił znaczące braki w formalnych procedurach i transparentności działań w tym zakresie.

Większość badanych gmin (5 z 7) nie posiada formalnej procedury zgłaszania zdarzeń związanych z opieką nad zwierzętami. Gmina Bytnica i Dąbie mają ustalone pewne procedury, jednak są one niekompletne - brakuje w nich istotnych informacji, takich jak dane kontaktowe do lecznic weterynaryjnych czy szczegóły dotyczące postępowania ze zwierzętami dzikimi.

W kwestii przyjmowania zgłoszeń, trzy gminy (Bytnica, Dąbie i Maszewo) posiadają określoną procedurę. W Bytnicy i Maszewie zgłoszenia są przyjmowane całodobowo przez gabinet weterynaryjny, z którym gminy mają podpisane umowy. W Dąbiu natomiast za przyjmowanie zgłoszeń odpowiada komisariat policji. Dla pozostałych gmin brak jest informacji na ten temat lub nie udzielono odpowiedzi.

Należy również podkreślić, że procedura zgłoszenia opisana w odpowiedziach wygląda tak, że ranne zwierzę należy zgłosić do urzędu - do pracownika odpowiedzialnego za realizację programu opieki nad zwierzętami, w godzinach jego urzędowania.

Szczególną uwagę należy zwrócić na sytuację w gminie Krosno Odrzańskie. Gmina ta realizuje zadania zawarte w Programie jedynie na drogach gminnych. Zgodnie z ustawą o ochronie zwierząt, gmina ma obowiązek zapewnić opiekę bezdomnym zwierzętom na całym swoim obszarze. W ustawie brak podziału zależnego od kategorii dróg.

Żadna z badanych gmin nie udostępnia procedur związanych z opieką nad zwierzętami na swojej stronie internetowej.

Większość gmin albo nie prowadzi rejestru zgłoszeń rannych zwierząt, albo nie dostarcza danych na ten temat.

Jeśli chodzi o wykaz procedur weterynaryjnych, żadna z gmin nie prowadzi takiego wykazu albo nie dostarczono informacji na ten temat.

4.4.2.2. Umowy z lekarzami weterynarii

Tabela 20. Umowy podpisane przez gminy powiatu krośnieńskiego z lekarzami weterynarii w 2023 roku.

Gmina	Czy została podpisana umowa z podmiotem weterynaryjnym	Zakres umowy	Dostępność opieki (godziny, dni tygodnia)
Bobrowice	Tak	Zapewnienie opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt po godzinie 15.00. Rozliczenie wg faktycznie wykonanych usług.	Czas trwania umowy od 01.01. - 31.12.2023 r. Po godzinie 15.00 Do godz. 15:00 zgłoszenia przyjmuje stowarzyszenie.

Bytnica	Odpowiedzi nie udzielono	Nie przedstawiono umowy	-
Dąbie	Tak	Opieka lekarska dotyczy pomocy medycznej tylko zwierząt bezdomnych dostarczonych do lecznicy przez osoby zajmujące się wyłapywaniem bezdomnych zwierząt. Opieka weterynaryjna nie obejmuje zwierząt ulegających wypadkom . Nie przedstawiono załącznika dot. wyszczególnienia kwot za zabiegi. Jedynie zakres usług dla bezdomnych zwierząt zostanie rozpatrzony indywidualnie. Podstawą wykonania usługi stanowi pisemna lub ustne powiadomienie wystawione przez uprawnionego pracownika Urzędu Gminy Gabinet weterynaryjny zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji medycznej.	Czas trwania umowy od 24.01. - 31.12.2023 r. Brak wskazania czasu działania gabinetu. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Gubin (miejska)	Nie	Miasto organizuje pomoc doraźną w przypadku zgłoszenia.	Pomoc weterynaryjna organizowana doraźnie. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Gubin (wiejska)	Nie	Gmina organizuje pomoc doraźną w przypadku zgłoszenia. Przedstawiono faktury za pomoc od lecznicy.	Pomoc weterynaryjna organizowana doraźnie. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Krosno Odrzańskie	Tak	Realizacja programu dotyczy pomocy medycznej tylko zwierząt bezdomnych. Brak stawek za usługi dot. Pomocy zwierzętom w kolizjach drogowych. Usługi świadczone są przez trzy prywatne przychodnie weterynaryjne.	Brak wskazania czasu działania gabinetu - w domyśle jest uwzględniony dodatek do zabiegów wykonywanych poza godzinami pracy
Maszewo	Tak	Opieka weterynaryjna nie obejmuje zwierząt ulegających wypadkom . Kwoty wpisano ogólnie, jako całość zadania do podanej kwoty, brak wskazania sposobu rozliczenia przedmiotu umowy. Wykonanie zabiegów ma odbywać się po uzyskaniu pisemnej zgody z Urzędu Gminy.	Czas trwania umowy od 01.01. - 31.12.2023 r. Brak wskazania czasu działania gabinetu.

Tabela 21. Umowy podpisane przez gminy powiatu krośnieńskiego z lekarzami weterynarii w 2024 roku.

Gmina	Czy została podpisana umowa z podmiotem weterynaryjnym	Zakres umowy	Dostępność opieki (godziny, dni tygodnia)
Bobrowice	Tak	Zapewnienie opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt po godzinie 15.00. Rozliczenie wg faktycznie wykonanych usług.	Czas trwania umowy od 08.01. - 31.12.2023 r. Po godzinie 15.00 Do godz. 15:00 zgłoszenia przyjmuje stowarzyszenie.

Bytnica	Tak, lecz nie w zakresie udzielenia pomocy zwierzętom rannym w wypadku drogowym.	Umowa z lekarzem weterynarii obejmuje realizację Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w zakresie udzielania pomocy medycznej bezdomnym zwierzętom z terenu Gminy. Brak informacji o zwierzętach rannych w wypadkach drogowych, brak wyszczególnionej kwoty za taką usługę.	Czas trwania umowy od 01.01. - 31.12.2024 r. Brak wskazania czasu działania gabinetu. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Dąbie	Tak	Opieka lekarska dotyczy pomocy medycznej tylko zwierząt bezdomnych dostarczonych do lecznicy przez osoby zajmujące się wyłapywaniem bezdomnych zwierząt. Opieka weterynaryjna nie obejmuje zwierząt ulegających wypadkom . Nie przedstawiono załącznika dot. wyszczególnienia kwot za zabiegi. Jedynie zakres usług dla bezdomnych zwierząt zostanie rozpatrzony indywidualnie. Podstawą wykonania usługi stanowi pisemna lub ustne powiadomienie wystawione przez uprawnionego pracownika Urzędu Gminy Gabinet weterynaryjny zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji medycznej.	Czas trwania umowy od 01.01. - 31.12.2023 r. Brak wskazania czasu działania gabinetu. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Gubin (miejska)	Nie	Miasto organizuje pomoc doraźną w przypadku zgłoszenia.	Pomoc weterynaryjna organizowana doraźnie. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Gubin (wiejska)	Nie	Gmina organizuje pomoc doraźną w przypadku zgłoszenia. Przedstawiono faktury za pomoc od lecznicy.	Pomoc weterynaryjna organizowana doraźnie. W uchwale zawarto informacja o całodobowej opiece.
Krosno Odrzańskie	Tak	Realizacja programu dotyczy pomocy medycznej tylko zwierząt bezdomnych. Brak stawek za usługi dot. Pomocy zwierzętom w kolizjach drogowych. Usługi świadczone są przez trzy prywatne przychodnie weterynaryjne.	Brak wskazania czasu działania gabinetu - w domyśle jest uwzględniony dodatek do zabiegów wykonywanych poza godzinami pracy
Maszewo	Tak	Wykonanie zabiegów ma odbywać się po uzyskaniu pisemnej zgody z Urzędu Gminy. Weterynarz ma obowiązek zgłoszenia się na miejsce zdarzenia drogowego do 5h od przyjęcia zgłoszenia.	Czas trwania umowy od 10.01. - 31.12.2024 r. Całodobowo.

Analiza dostępności opieki weterynaryjnej w badanych gminach na podstawie danych z umów z lat 2023 i 2024 ujawnia złożony i różnicowany obraz sytuacji. Obserwuje się wyraźne różnice w podejściu do organizacji opieki nad zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach drogowych.

Przede wszystkim uwagę zwraca różnicowanie w podejściu poszczególnych gmin do kwestii opieki nad zwierzętami. Podczas gdy niektóre gminy, takie jak Bobrowice, Bytnica czy Dąbie,

mają podpisane umowy z lecznicami weterynaryjnymi, inne, jak Gubin (zarówno miejski, jak i wiejski), nie posiadają takich umów.

Kolejnym istotnym aspektem jest brak jednolitości w zakresie świadczonych usług. Zakres umów różni się znacząco między gminami niektóre, jak w przypadku Bobrowic, są bardziej kompleksowe, podczas gdy inne, jak w Krośnie Odrzańskim, ograniczają się do podstawowych usług. Brakuje wyraźnych zapisów dotyczących opieki nad zwierzętami ulegającymi wypadkom drogowym w większości umów. W niektórych przypadkach, jak w gminie Dąbie, brakuje szczegółowego opisu zakresu usług, co może prowadzić do nieporozumień i luk w opiece nad zwierzętami. W niektórych gminach, jak Krosno Odrzańskie, brak jest jasno określonych stawek za usługi.

W niektórych Gminach wymagane są dodatkowe procedury administracyjne przed udzieleniem pomocy.

Pozytywnym zjawiskiem jest zauważalna poprawa w transparentności i szczegółowości udzielanych informacji. Przykładem może być gmina Bytnica, która w 2023 roku nie udzieliła odpowiedzi, natomiast w roku następnym poinformowała o posiadaniu umowy, choć nieobejmującej pełnego zakresu usług.

W gminie Krosno Odrzańskie pomimo przyjęcia programy opieki nad zwierzętami, w porozumieniu brak informacji o zapewnieniu pomocy zwierzętom ulegającym kolizjom drogowym - umowa gminy z podmiotami weterynaryjnymi nie zawiera konkretnych informacji na ten temat. Jednocześnie Gmina podpisała umowę z zakładem zajmującym się transportem, utylizacją i odbiorem zwierząt padłych. Umowa ta zawiera zadanie skrócenia cierpienia zwierząt poszkodowanych w wypadkach drogowych. Na podstawie umów i porozumienia Gmina nie dopuszcza do występowania sytuacji, w której należy udzielić pomocy rannym zwierzętom.

4.4.2.3. Koszty realizacji programów

Tabela 22. Zestawienie kosztów realizacji programów za rok 2023 i 2024

Gmina		Czy gmina ma wyodrębniony budżet na to zadanie	Kwota przeznaczona na realizację zadania
Bobrowice	2023	Kwota wyznaczona błędnie	1 500,00 zł - kwota przeznaczona na leczenie rannych i bezdomnych zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie	3 5000 zł - kwota przeznaczona na leczenie rannych, dzikich i bezdomnych zwierząt
Bytnica	2023	Tak	150 zł
	2024	Tak	100 zł
Dąbie	2023	Kwota wyznaczona błędnie	25 000 zł - łączna kwota na sterylizację/ kastrację i leczenie zwierząt

	2024	Kwota wyznaczona błędnie	25 000 zł - łączna kwota na sterylizację/ kastrację i leczenie zwierząt
Gubin (miejska)	2023	Kwota wyznaczona błędnie	4 250 zł - łączna kwota na zabiegi sterylizacji i kastracji, usypianie ślepych miotów, doraźną pomoc poszkodowanym bezdomnym zwierzętom lub wymagających natychmiastowej interwencji, opieka nad wolno żyjącymi kotami
	2024	Kwota wyznaczona błędnie	10 000 zł - łączna kwota na zabiegi sterylizacji i kastracji, usypianie ślepych miotów, doraźną pomoc poszkodowanym bezdomnym zwierzętom lub wymagających natychmiastowej interwencji, opieka nad wolno żyjącymi kotami i usługi weterynaryjne 5 000 zł - na zakup karmy dla bezdomnych kotów i leki dla bezdomnych zwierząt poszkodowanych w wyniku kolizji drogowych
Gubin (wiejska)	2023	Kwota wyznaczona błędnie.	4 000 zł - łączna kwota na opiekę weterynaryjną dla zwierząt bezdomnych, biorących udział w wypadkach drogowych, usypianie ślepych miotów i interwencje z udziałem dzikich zwierząt
	2024	Kwota wyznaczona błędnie.	8 000 zł - łączna kwota na opiekę weterynaryjną dla zwierząt bezdomnych, biorących udział w wypadkach drogowych, usypianie ślepych miotów i interwencje z udziałem dzikich zwierząt
Krosno Odrzańskie	2023	Tak	40 000,00 zł
	2024	Tak	10 000 zł
Maszewo	2023	Tak	1 800,00 zł
	2024	Tak	1 000 zł

Dane wskazują na to, że nie wszystkie gminy wyodrębniły w swoich budżetach konkretne kwoty na opiekę nad zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach drogowych.

Gmina Bytnica przeznaczyła skrajnie niskie kwoty (150 zł w 2023 r. i 100 zł w 2024 r.) na całokształt zadań związanych z opieką nad zwierzętami po kolizji. Takie kwoty są rażąco nieadekwatne i praktycznie uniemożliwiają skuteczną pomoc zwierzętom po wypadkach drogowych. To podejście wydaje się być bardziej symboliczne niż realistyczne i może świadczyć o braku zrozumienia powagi problemu lub nieodpowiedzialnym planowaniu budżetowym.

Z drugiej strony takie gminy jak Dąbie czy Krosno Odrzańskie przeznaczają znacznie wyższe kwoty. Jednak i tutaj widoczne są niepokojące trendy - Krosno Odrzańskie drastycznie zmniejszyło budżet z 40 000 zł w 2023 r. do 10 000 zł w 2024 r., co budzi wątpliwości co do ciągłości i skuteczności opieki nad poszkodowanymi zwierzętami.

Analiza ujawnia brak spójności w podejściu do tematu między gminami. Rozbieżności w wysokości przeznaczanych kwot są znaczące i trudne do uzasadnienia wyłącznie różnicami w wielkości gmin czy liczbie zdarzeń drogowych. Na przykład kwota zabezpieczona w budżecie gminy Dąbie jest kilkaset razy większa niż ta zadeklarowana przez Bytnicę.

4.4.2.4. Opieka nad zwierzętami dzikimi

Tabela 23. Opieka nad zwierzętami dziko żyjącymi w powiecie krośnieńskim w 2023 roku

Gmina	Czy i z jakimi ośrodkami opieki nad dzikimi zwierzętami współpracuje gmina?	Opis Procedury zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego	Liczba przypadków pomocy
Bobrowice	Brak danych	Brak danych	0
Bytnica	Tak Ptasi Azyl Ośrodek dla zwierząt chronionych prawem lub z Ośrodkiem Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Nowa Sól	Zależnie od rodzaju zwierzęcia, wzywany jest weterynarz lub specjalista	3
Dąbie	Nie	Pomoc organizowana doraźnie w okolicznych miejscowościach	0
Gubin (miejska)	Nie	Pomoc weterynaryjna oraz transport organizowane są doraźnie	3
Gubin (wiejska)	Nie	Przekazanie zwierzęcia następuje doraźnie, najczęściej do Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt im. Św. Franciszka z Asyżu	1
Krosno Odrzańskie	Nie	Brak danych	Brak danych
Maszewo	Nie Opieka organizowana we współpracy z Gabinetem Weterynaryjnym i lokalnymi kołami łowieckimi	Brak danych	0
Razem			7

Tabela 24. Opieka nad zwierzętami dziko żyjącymi w powiecie krośnieńskim w 2024 roku. Wg informacji dostępnych z systemu Ewidencji Wypadków 2024 r.

Gmina	Czy i z jakimi ośrodkami opieki nad dzikimi zwierzętami współpracuje gmina?	Opis Procedury zabezpieczenia zwierzęcia dziko żyjącego	Liczba przypadków pomocy
Bobrowice	Brak danych	Brak danych	0
Bytnica	Tak Ptasi Azyl Ośrodek dla zwierząt chronionych prawem lub z Ośrodkiem Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Nowa Sól	Zależnie od rodzaju zwierzęcia, wzywany jest weterynarz lub specjalista	0
Dąbie	Nie	Pomoc organizowana doraźnie w okolicznych miejscowościach	0
Gubin (miejska)	Brak danych	Brak danych	0

Gubin (wiejska)	Brak danych	Brak danych	0
Krosno Odrzańskie	Nie	Brak danych	Brak danych
Maszewo	Nie Opieka organizowana we współpracy z Gabinetem Weterynaryjnym i lokalnymi kołami łowieckimi	Brak danych	0

Analiza danych z lat 2023-2024 dotyczących opieki powypadkowej nad dzikimi zwierzętami w wybranych gminach ujawnia znaczące braki w systemie opieki nad rannymi zwierzętami, a także problemy z dokumentacją i raportowaniem przypadków.

W roku 2023 sytuacja przedstawiała się następująco: spośród siedmiu badanych gmin tylko jedna - Bytnica - posiadała zorganizowany system opieki nad dzikimi zwierzętami. Procedury zabezpieczenia zwierząt w tej gminie były dostosowywane do rodzaju zwierzęcia, a weterynarz lub specjalista był wzywany w razie potrzeby.

Cztery inne gminy - Dąbie, Gubin (miejska i wiejska) oraz Krosno Odrzańskie nie posiadają żadnych ośrodków opieki nad dzikimi zwierzętami. Mimo to w Gubinie (gmina miejska) zarejestrowano trzy przypadki pomocy zwierzętom, a w gminie wiejskiej Gubin - jeden przypadek. W tych gminach pomoc organizowana była doraźnie.

Przechodząc do roku 2024, zauważamy niepokojący trend pogarszania się jakości raportowania. Dla wielu gmin brakuje danych. Bytnica nadal pozostaje jedyną gminą z zorganizowanym systemem opieki, podczas gdy Dąbie, Krosno Odrzańskie i Maszewo wciąż nie posiadają takich rozwiązań. Dla pozostałych gmin brakuje danych, co może sugerować problemy z systemem raportowania lub brak zaangażowania w monitorowanie sytuacji zwierząt dzikich.

4.4.2.5. Konsultacje społeczne programów

Tabela 25. Konsultacje społeczne programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w powiecie krośnieńskim

Gmina	Czy przeprowadzono konsultacje społeczne	Formy konsultacji	Terminy konsultacji	Uczestnicy konsultacji (organizacje, mieszkańcy)
Bobrowice	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt oraz dodatkowo stworzono możliwość	21 dni od dnia podania do publicznej	Brak danych

		składania opinii i uwag na piśmie w Urzędzie Gminy lub poprzez e-mail	wiadomości zawiadomienia	
Bytnica	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt	Brak	PIW w Krośnie Odrzańskim, Koła Łowieckie
Dąbie	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt	Brak danych	Brak danych
Gubin (miejska)	Tak	Brak	Brak danych	Brak danych
Gubin (wiejska)	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt	Brak danych	Brak danych
Krosno Odrzańskie	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt	Brak danych	Brak danych
Maszewo	Tak	Zaopiniowanie zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt	Brak danych	PIW w Krośnie Odrzańskim, OTOZ Animals, Koła Łowieckie

Wszystkie gminy dokonały zaopiniowania Programu opieki nad zwierzętami zgodnie z ustawą, jednakże większość z nich nie podjęła wyzwania poszerzenia dialogu społecznego.

Większość gmin nie podaje informacji o terminach konsultacji. Tylko jedna gmina - Bobrowice - podaje konkretny czas na zgłaszanie uwag.

4.4.2.6. Realizacja uchwał

Tabela 26. Realizacja uchwał dotyczących programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w powiecie krośnieńskim

Gmina		Data przyjęcia uchwały	Okres obowiązywania uchwały	Analiza terminowości przyjmowania uchwał
Bobrowice	2023 r.	28 grudnia 2022 r.	Rok 2023	Uchwała przyjęta terminowo, przed rozpoczęciem roku 2023.
	2024 r.	29 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.

Bytnica	2023 r.	21 marca 2023 r.	Rok 2023	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
	2024 r.	25 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
Dąbie	2023 r.	9 lutego 2023 r.	Rok 2023	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
	2024 r.	1 lutego 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
Gubin (miejska)	2023 r.	30 marca 2023 r.	Rok 2023	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
	2024 r.	22 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
Gubin (wiejska)	2023 r.	30 marca 2023 r.	Rok 2023	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
	2024 r.	28 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
Krosno Odrzańskie	2023 r.	23 lutego 2023 r.	Rok 2023	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
	2024 r.	5 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.
Maszewo	2023 r.	20 grudnia 2022 r.	Rok 2023	Uchwała przyjęta terminowo, przed rozpoczęciem roku 2023.
	2024 r.	27 marca 2024 r.	Rok 2024	Uchwała została przyjęta zgodnie z terminem ustawowym.

Praktyka uchwalania programów opieki nad zwierzętami po rozpoczęciu roku kalendarzowego, widoczna w niektórych gminach, budzi poważne wątpliwości zarówno pod względem prawnym, jak i organizacyjnym. Sytuacja ta tworzy niejasny stan prawny, w którym od 1 stycznia do momentu przyjęcia nowej uchwały brakuje formalnie obowiązujących wytycznych dotyczących opieki nad bezdomnymi zwierzętami.

Spośród 7 wymienionych gmin:

- 5 gmin (Bytnica, Dąbie, Gubin (miejska), Gubin (wiejska) i Krosno Odrzańskie) przyjęło uchwały na rok 2023 już w trakcie tego roku, co stanowi około 71% analizowanych przypadków.

- 2 gminy (Bobrowice i Maszewo) przyjęły uchwały na rok 2023 jeszcze przed jego rozpoczęciem, w grudniu 2022 roku, co stanowi około 29% analizowanych przypadków.

Warto zauważyć, że spośród gmin, które przyjęły uchwały w trakcie roku 2023:

- 1 gmina (Dąbie) uchwaliła program na początku lutego.
- 1 gmina (Krosno Odrzańskie) przyjęła uchwałę w drugiej połowie lutego.
- 3 gminy (Bytnica, Gubin miejska i Gubin wiejska) uchwały programy w drugiej połowie marca.

Te statystyki potwierdzają, że problem uchwalania programów opieki nad zwierzętami po rozpoczęciu roku kalendarzowego dotyczy znaczącej większości analizowanych gmin.

Ta luka czasowa może prowadzić do szeregu problemów. Przede wszystkim, stawia pod znakiem zapytania legalność działań podejmowanych przez gminę w zakresie opieki nad zwierzętami w tym okresie. Ratującym ten stan jest termin zawierania umów z lecznicami weterynaryjnymi, który w większości gmin (jeśli taka umowa została podpisana) datuje się na początek roku kalendarzowego.

Choć w praktyce wiele gmin kontynuuje działania zgodnie z programem z poprzedniego roku, takie postępowanie może prowadzić do komplikacji, szczególnie biorąc pod uwagę, że termin uchwalania tych programów jest znany z wyprzedzeniem.

4.4.2.7. Dostęp do informacji publicznej

Tabela 27. Analiza responsywności gmin na wnioski o dostęp do informacji publicznej w powiecie krośnieńskim

Gmina		Ocena dostępności informacji na stronach internetowych gmin		Terminowość odpowiedzi na wysłany wniosek o dostęp do informacji publicznej	
		Informacje o procedurze zgłaszania rannego zwierzęcia	Uchwała		
Bobrowice	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
Bytnica	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Nie przekazano podpisanej umowy z weterynarzem lub nie udzielono informacji czy takowa została zawarta.

	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
Dąbie	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
Gubin (miejska)	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP		
Gubin (wiejska)	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono niepełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Niedostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
Krosno Odrzańskie	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
Maszewo	Odp. nr 1 za 2023 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.
	Odp. nr 2 za 2024 r.	Brak informacji na stronie gminy.	Dostępna w BIP	Odpowiedź w terminie	Udzielono pełnych odpowiedzi na pytania.

4.4.3. Wnioski i zalecenia - powiat krośnieński

Obecny system charakteryzuje się brakiem spójności, niejasnymi procedurami i nierównomierną dostępnością opieki.

4.4.3.1. Procedury zgłaszania i obsługi zdarzeń

Monitoring ujawnił istotne niedociągnięcia w zakresie opieki nad zwierzętami w większości gmin powiatu krośnieńskiego. Szczególnie niepokoi brak dostępu do informacji o procedurach na stronach internetowych gmin oraz niedostateczne prowadzenie rejestrów zgłoszeń i wykazów procedur weterynaryjnych. Niepokojący jest fakt, że żadna z badanych gmin nie udostępnia procedur związanych z opieką nad zwierzętami na swojej stronie internetowej.

Również większość gmin nie prowadzi rejestru zgłoszeń albo nie dostarczyła danych na ten temat. Jeśli chodzi o wykaz procedur weterynaryjnych, żadna z gmin nie prowadzi takiego wykazu lub nie poinformowała o nim.

Zaleca się podjęcie działań mających na celu ujednoczenie i formalizację procedur we wszystkich gminach oraz zwiększenie transparentności poprzez publikację stosownych informacji na stronach internetowych gmin.

Poprawa w tych obszarach przyczyniłaby się do bardziej efektywnej opieki nad zwierzętami oraz ułatwiłaby mieszkańcom dostęp do niezbędnych informacji i usług w tym zakresie.

4.4.3.2. Umowy z lekarzami weterynarii

Umowy znacząco różnią się między gminami pod względem zakresu, szczegółowości i warunków świadczenia usług. Wiele umów zawiera ogólne sformułowania, nie precyzując dokładnie zakresu usług czy procedur postępowania. Niektóre umowy nie obejmują opieki nad zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach drogowych, skupiając się głównie na zwierzętach bezdomnych, co jest niespójne z treścią uchwały i skutkuje tym, że zakres umów nie obejmuje wszystkich zagadnień, a gmina nie wypełnia w pełni zadań zawartych w uchwałach.

Nie wszystkie umowy jasno określają godziny i dni, w których pomoc weterynaryjna jest dostępna. Umowy nie zawierają wymogów dotyczących prowadzenia rejestru zgłoszeń czy raportowania przeprowadzonych procedur. W niektórych przypadkach zaobserwowano brak jasno określonych zasad rozliczania usług weterynaryjnych. Większość umów nie określa maksymalnego czasu reakcji weterynarza na zgłoszenie. Niepokojące jest wprowadzenie w zapisach umów wymogu uzyskania pisemnej zgody z Urzędu Gminy przed wykonaniem zabiegów.

Ta niejednorodność podkreśla potrzebę dalszej standaryzacji usług w regionie, aby zapewnić jednolity poziom opieki nad poszkodowanymi zwierzętami, niezależnie od lokalizacji zdarzenia. Ponadto zauważalny jest brak długoterminowego planowania i systematycznego podejścia do problemu. Zmiany wprowadzane między 2023 a 2024 rokiem wydają się być raczej reaktywne niż wynikające z przemyślanej strategii poprawy opieki nad poszkodowanymi zwierzętami. To wskazuje na potrzebę opracowania kompleksowej, długofalowej strategii na poziomie regionalnym, a brak jednolitego systemu monitorowania i raportowania skuteczności pomocy uniemożliwia rzetelną ocenę efektywności podejmowanych działań. Analiza wskazuje na pilną potrzebę wprowadzenia bardziej kompleksowych i ustandaryzowanych umów, które zapewnią pełną opiekę weterynaryjną dla wszystkich zwierząt, niezależnie od ich statusu i okoliczności. Kluczowe jest zwłaszcza uwzględnienie opieki nad zwierzętami w sytuacjach nagłych, takich jak wypadki drogowe oraz zapewnienie dostępności pomocy przez całą dobę.

4.4.3.3. Koszty realizacji programów

Istnieje pilna potrzeba standaryzacji podejścia do wyznaczania kwot na opiekę nad zwierzętami po wypadkach drogowych, gdyż rozbieżności w przyjmowaniu kwot programach

jest ogromna. Rekomenduje się wprowadzenie minimalnych progów finansowania, które zapewnią realną możliwość niesienia pomocy.

Wskazane jest zwiększenie transparentności w planowaniu i raportowaniu wydatków na ten cel, co umożliwi lepszą kontrolę społeczną i dostosowanie działań do rzeczywistych potrzeb. Uchwalane kwoty wydają się nie mieć żadnych podstaw do ich przyznawania, stąd wynikają ogromne rozbieżności w poszczególnych gminach.

4.4.3.4. Opieka nad zwierzętami dzikimi

Ta analiza ujawnia, że dostępność opieki nad dzikimi zwierzętami jest drastycznie ograniczona. Większość badanych gmin nie posiada żadnych formalnych rozwiązań w tym zakresie.

Po drugie, widoczny jest brak standaryzacji w podejściu do problemu. Każda gmina, która podejmuje jakiegokolwiek działania, robi to na swój sposób, co może prowadzić do nierówności w jakości oferowanej pomocy.

W świetle tych obserwacji, konieczne zwiększenie dostępności do opieki nad dzikimi zwierzętami w gminach. Może to wymagać zwiększenia finansowania, ale także lepszej organizacji i współpracy między gminami. Warto rozważyć tworzenie wspólnych ośrodków dla kilku sąsiadujących gmin, co pozwoliłoby na efektywniejsze wykorzystanie zasobów.

Kolejnym krokiem powinno być opracowanie i wdrożenie jednolitych standardów opieki i procedur postępowania z rannymi zwierzętami. Takie standardy pomogłyby gminom w organizacji skutecznej pomocy, nawet przy ograniczonych zasobach.

Niezbędna jest również poprawa systemu raportowania. Wprowadzenie jednolitego, obowiązkowego systemu zbierania danych pozwoliłoby na lepsze monitorowanie sytuacji i szybsze reagowanie na pojawiające się problemy.

4.4.3.5. Konsultacje społeczne programów

Istnieje potrzeba zmiany podejścia do konsultacji społecznych w kwestii opieki nad zwierzętami. Gminy powinny dążyć do rozszerzenia form konsultacji, aktywnego włączenia różnorodnych organizacji prozwierzęcych i mieszkańców oraz zwiększenia transparentności całego procesu, a nie jedynie przeprowadzenia ustawowego opiniowania Programu. Konsultacje powinny stać się realnym narzędziem dialogu i współdecydowania, a nie tylko formalnym wymogiem do spełnienia. Formy konsultacji wydają się być pasywne i mało angażujące. To sugeruje, że gminy traktują konsultacje bardziej jako formalność niż okazję do rzeczywistego dialogu i współtworzenia rozwiązań z mieszkańcami.

Warto również podkreślić potrzebę zrównoważenia udziału różnych grup interesu. Obecność kół łowieckich w procesie konsultacyjnym jest dominująca nad głosem organizacji zajmujących się ochroną i dobrostanem zwierząt. Konieczne jest stworzenie platformy, gdzie różne perspektywy mogą być wyrażone i wzięte pod uwagę przy tworzeniu lokalnych polityk dotyczących opieki nad zwierzętami.

Podsumowując, ujawniono istotne braki w obecnym systemie konsultacji społecznych dotyczących opieki nad zwierzętami w analizowanych gminach. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie partycypacji społecznej, poszerzenie grona uczestników konsultacji oraz wprowadzenie bardziej interaktywnych i angażujących form dialogu.

4.4.3.6. Realizacja uchwał

Sytuacja, w której program opieki nad zwierzętami jest przyjmowany po rozpoczęciu roku kalendarzowego, jest daleka od ideału. Stwarza ona nie tylko problemy organizacyjne, ale także może negatywnie wpływać na skuteczność opieki nad zwierzętami w gminie. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu eliminację takich opóźnień, aby zapewnić ciągłość i skuteczność programów opieki nad zwierzętami.

4.4.3.A. Wnioski

- Stopnia realizacji ustawowych obowiązków przez gminy
- Jakości i dostępności opieki weterynaryjnej dla zwierząt powypadkowych
- Transparentności działań gmin w zakresie opieki nad zwierzętami
- Skuteczności istniejących procedur

Analiza zebranych danych wskazuje na kilka kluczowych obszarów wymagających uwagi:

1. Nierówności w dostępie do opieki: Zróżnicowanie budżetów przeznaczanych na opiekę weterynaryjną (od 500 zł do 10 000 zł) może prowadzić do nierówności w dostępie do opieki dla zwierząt w różnych gminach. Jest to problematyczne z punktu widzenia etyki i sprawiedliwości.
2. Brak transparentności: Brak rejestrów i wykazu procedur weterynaryjnych utrudnia ocenę skuteczności działań gmin i może prowadzić do braku rozliczalności.
3. Niedostateczna informacja publiczna: Brak łatwo dostępnych informacji o procedurach postępowania w przypadku znalezienia ранego zwierzęcia może prowadzić do opóźnień w udzielaniu pomocy i zwiększonego cierpienia zwierząt.
4. Nierówne traktowanie zwierząt: Mimo że ustawa nie różnicuje zwierząt, niektóre gminy (np. Przerośl) ograniczają opiekę do zwierząt domowych i gospodarskich, pomijając zwierzęta dziko żyjące.
5. Brak zaangażowania społecznego: Żadna z gmin nie przeprowadziła dodatkowych konsultacji społecznych dotyczących Programów opieki nad zwierzętami, co może świadczyć o niedocenianiu roli społeczeństwa obywatelskiego w kształtowaniu polityki ochrony zwierząt.
6. Większość gmin formalnie wypełnia obowiązek uchwalania Programów opieki nad zwierzętami, jednak jakość i szczegółowość tych programów jest zróżnicowana.

7. Istnieje znaczący problem z prowadzeniem rejestrów i dokumentacji dotyczącej zwierząt poszkodowanych w wypadkach, co utrudnia ocenę skuteczności działań i może prowadzić do zaniedbań.
8. Dostęp do informacji publicznej w zakresie opieki nad zwierzętami jest ograniczony, co stoi w sprzeczności z zasadą transparentności działań administracji publicznej.
9. Istnieją duże rozbieżności w kwotach przeznaczanych przez gminy na opiekę weterynaryjną dla zwierząt po wypadkach, co może prowadzić do nierówności w dostępie do opieki i naruszać zasadę sprawiedliwości.
10. Brak jednolitych procedur i rejestrów utrudnia ocenę skuteczności działań podejmowanych przez gminy i może prowadzić do nieefektywnego wykorzystania zasobów.
11. Niektóre gminy nie uwzględniają w swoich działaniach zwierząt dziko żyjących, co stoi w sprzeczności z etyczną zasadą równego traktowania wszystkich zwierząt zdolnych do odczuwania cierpienia.

Większość gmin nie podejmowała dodatkowych konsultacji z mieszkańcami, realizując jedynie ustawowy obowiązek opiniowania przez podmioty do tego upoważnione, zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt.

4.4.3.B. Rekomendacje

1. Zaleca się opracowanie i wdrożenie jednolitych procedur zgłaszania i obsługi przypadków rannych zwierząt we wszystkich gminach, z uwzględnieniem zasady równego traktowania wszystkich zwierząt.
2. Gminy powinny rozpocząć prowadzenie rejestrów zwierząt poszkodowanych w wypadkach oraz wykazu procedur weterynaryjnych, co zwiększy transparentność i umożliwi lepszą ocenę skuteczności działań.
3. Należy poprawić dostęp do informacji publicznej, w szczególności poprzez umieszczenie na stronach internetowych gmin instrukcji postępowania w przypadku znalezienia rannego zwierzęcia. Jest to kluczowe dla minimalizacji cierpienia zwierząt.
4. Zaleca się przeprowadzenie analizy adekwatności budżetów przeznaczanych na opiekę weterynaryjną w poszczególnych gminach, mając na uwadze zasadę sprawiedliwego dostępu do opieki dla wszystkich zwierząt. Mogłaby to być na przykład odgórnie ustalona minimalna stawka w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy.
5. Warto rozważyć organizację szkoleń dla pracowników gmin odpowiedzialnych za realizację Programów opieki nad zwierzętami, z uwzględnieniem aspektów etycznych i prawnych ochrony zwierząt.

6. Rekomenduje się zwiększenie zaangażowania mieszkańców poprzez przeprowadzanie konsultacji społecznych dotyczących Programów opieki nad zwierzętami. Partycypacja społeczna może przyczynić się do lepszego uwzględnienia potrzeb zwierząt i etycznych aspektów opieki nad nimi.
7. Zaleca się, aby wszystkie gminy objęły opieką weterynaryjną również zwierzęta dziko żyjące, zgodnie z etyczną zasadą równego traktowania wszystkich zwierząt zdolnych do odczuwania.

5. Podsumowanie ogólne danych zebranych w trakcie monitoringu

Dane do raportu z monitoringu „Erka dla zwierząt” dotyczą roku 2023 i pierwszego kwartału roku 2024 r. Raport obejmuje swoim zakresem gminne Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w podanych okresach. **Celem podstawowym osób prowadzących ten monitoring było sprawdzenie, w jaki sposób realizowany jest ustawowy obowiązek zapewnienia opieki weterynaryjnej zwierzętom w przypadku zdarzeń drogowych (art. 11a ust. 2, pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt) w kontrolowanych gminach.** Bazując na źródłach prawa (ustawa, uchwały) oraz doktrynie (orzeczenia sądów w zakresie interpretacji cytowanej normy prawnej, która jest podstawą prawną działań urzędników w gminach) poprzez analizę dokumentów oraz wnioski o dostęp do informacji publicznej zebrałyśmy materiały źródłowe, które po przeanalizowaniu umożliwiły nam zbadanie funkcjonowania systemu opieki weterynaryjnej, jaki faktycznie zapewniają gminy rannym i potrzebującym zwierzętom poszkodowanym w wyniku kolizji lub wypadku drogowego. Obok zakresu merytorycznego - zawartego w ustawie o ochronie zwierząt, zajęłyśmy się również aspektem związanym z dostępem do informacji publicznej, który wynika z Konstytucji i norm ustawowych.

5.1. Dlaczego naszym obszarem zainteresowania został system ratowania zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych?

Ustawa o ochronie zwierząt wprost wskazuje, iż w zakresie opieki weterynaryjnej zwierzęta winny taką opiekę otrzymać i nie ma tutaj wykluczających warunków ani odnośnie do kategorii zwierząt⁸, którym gmina ma obowiązek zapewnić pomoc, ani obszaru (poza oczywiście obszarem samej gminy), którego ten obowiązek dotyczy. Norma prawna w art. 11a ust.2 pkt. 8 ma na celu **faktyczną i realną pomoc zwierzętom**. „Podkreślenia wymaga, że program uchwalony na podstawie art. 11a ust. 1 u.o.z. konkretyzuje sposoby działania gminy w celu należytego wypełnienia jej obowiązków wynikających z ustawy o ochronie zwierząt. Jego treść stanowią normy planistyczne, normy-prognozy i zasady postępowania w określonych sytuacjach, których realizacja stanowi zadania własne gminy”⁹.

⁸ wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 16 listopada 2023 r., II SA/Go 465/23

⁹ wyrok WSA w Olsztynie z 10.04.2018 r., sygn. akt II SA/OI 191/18 - na podstawie M. Januszczuk, E. Kudasik – Gil, Jak napisać program opieki nad zwierzętami bezdomnymi, <https://dlazwierzat.org.pl/wp-content/uploads/2024/02/jak-napisac-program-opieki-nad-zwierzetami-bezdomnymi.pdf>

Z naszego monitoringu wynika, że mimo istniejących regulacji prawnych, realizacja obowiązku zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom poszkodowanym w zdarzeniach drogowych przez gminy jest niejednolita, często niewystarczająca, a bywa również pozorna, jeżeli uznamy, iż o jej realności może decydować kwota przeznaczona na roczną realizację zadania. Trudno wyobrazić sobie choćby namiastkę systemu całodobowej opieki weterynaryjnej, na którą gmina na całym swoim obszarze działania planuje budżet rzędu 100, 500, 5000 zł lub nie posiada umownego zabezpieczenia realizacji tego zadania i wykonuje je poprzez doraźne działania.

Na zakończenie podsumowania przedstawiamy rekomendacje, jakie kierujemy do poszczególnych gmin w powiatach objętych tym działaniem. Rekomendacje, które są jednolite dla zdecydowanej większości z 33 gmin, których Programy muszą, zgodnie z zasadą rządów prawa (praworządnością), zapewnić całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

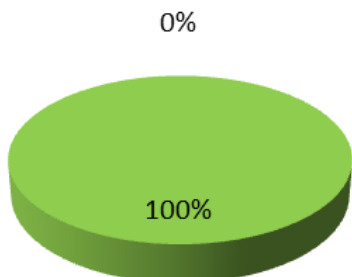
5.2. Analiza najważniejszych elementów raportu

5.2.1. Gminne Programy opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Podstawowym dokumentem, który w ramach monitoringu był przez nas analizowany, był gminny Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, który każda gmina w Polsce musi uchwalić do 31 marca każdego roku. W roku 2023 wszystkie gminy miały obowiązujący Program, w 2024 roku tylko jedna z 33 gmin nie posiadała takiego dokumentu.

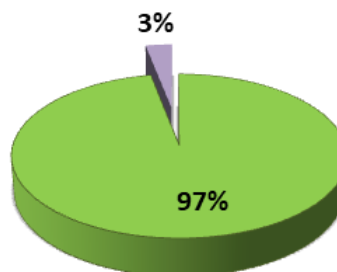
Rok 2023

- Gminy z Programem
- Gminy bez Programu

Rok 2024

- Gminy z Programem
- Gminy bez Programu

W roku 2024 jeszcze w czerwcu gmina Domaniów (powiat oławski) prowadziła konsultacje społeczne odnośnie do projektu owego dokumentu. Ponadto analizowaliśmy otrzymane w drodze dostępu do informacji publicznej dane, umowy z lekarzami weterynarii, jakie zawarły gminy w ramach realizacji, wynikającego z ustawy, obowiązku.

Analizowaliśmy Programy pod kątem ich zgodności z normą ustawową, sprawdzaliśmy budżety, jakie gminy przeznaczyły na realizację tego zadania i identyfikowaliśmy problemy, jakie wynikały z otrzymanych od gmin danych. Naszym celem, poza sprawdzeniem funkcjonowania systemu całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt poszkodowanych w wypadkach i kolizjach drogowych, było również sprawdzenie przejrzystości procedur, sposobu konstruowania budżetu na bazie rejestrów i raportów dotyczących procedur weterynaryjnych, jakie wynikają z usług zapewnionych przez gminy. Jednocześnie naszym celem była poprawa transparentności i dostępu do informacji publicznej w zakresie omawianego systemu ratownictwa zwierząt rannych w kolizjach i wypadkach drogowych.

Analizując gminne Programy, w których brak jest konkretnej kwoty na realizację zadania (w 2023 r. 19 gmin nie miało wskazanej konkretnej kwoty, w 2024 r. takich gmin było 17 na 33 sprawdzane) można uznać, iż to **obligatoryjne zadanie nie jest realizowane na terenie gminy**. Wniosek ten jest spójny z orzeczeniami sądów, które wskazują na ten fakt. Trudno też wyobrazić sobie finansowanie jakichkolwiek działań bez zaplanowania ich w budżecie gminy, która musi działać na podstawie i w granicach prawa.

Rok 2023

- Gminy z dedykowanym budżetem
- Gminy bez dedykowanego budżetu

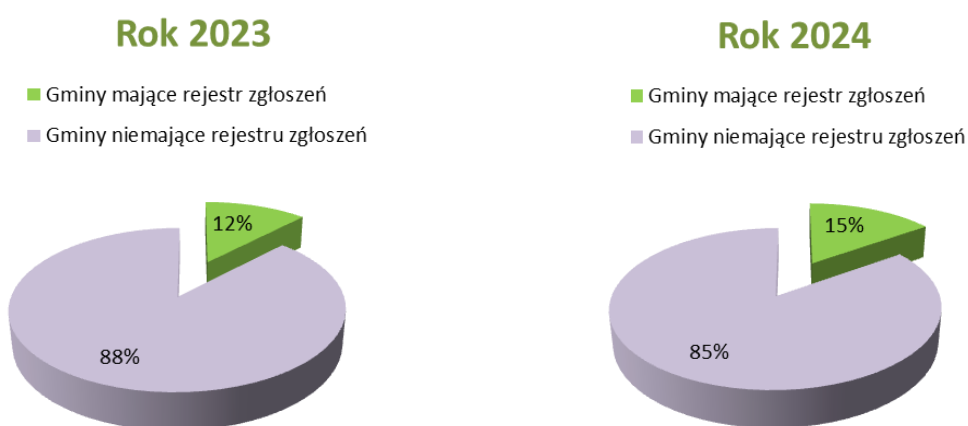
Rok 2024

- Gminy z dedykowanym budżetem
- Gminy bez dedykowanego budżetu

5.2.2. Budżet w gminnych Programach opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Analizując konkretne kwoty, które gminy przeznaczyły na realizację zadania dotyczącego pomocy powypadkowej dla zwierząt, nie potrafiliśmy wskazać, co jest podstawą do wskazania takiej a nie innej kwoty, skoro **zdecydowana większość gmin nie posiada rejestru zwierząt objętych tym systemem ani nie prowadzi wykazu procedur weterynaryjnych (w 2024 roku tylko 5 z 33 ma rejestr, a 3 ma wykaz procedur)**. Na jakiej podstawie zrobiono w takim razie wyliczenia, jaka kwota będzie adekwatna do potrzeb?

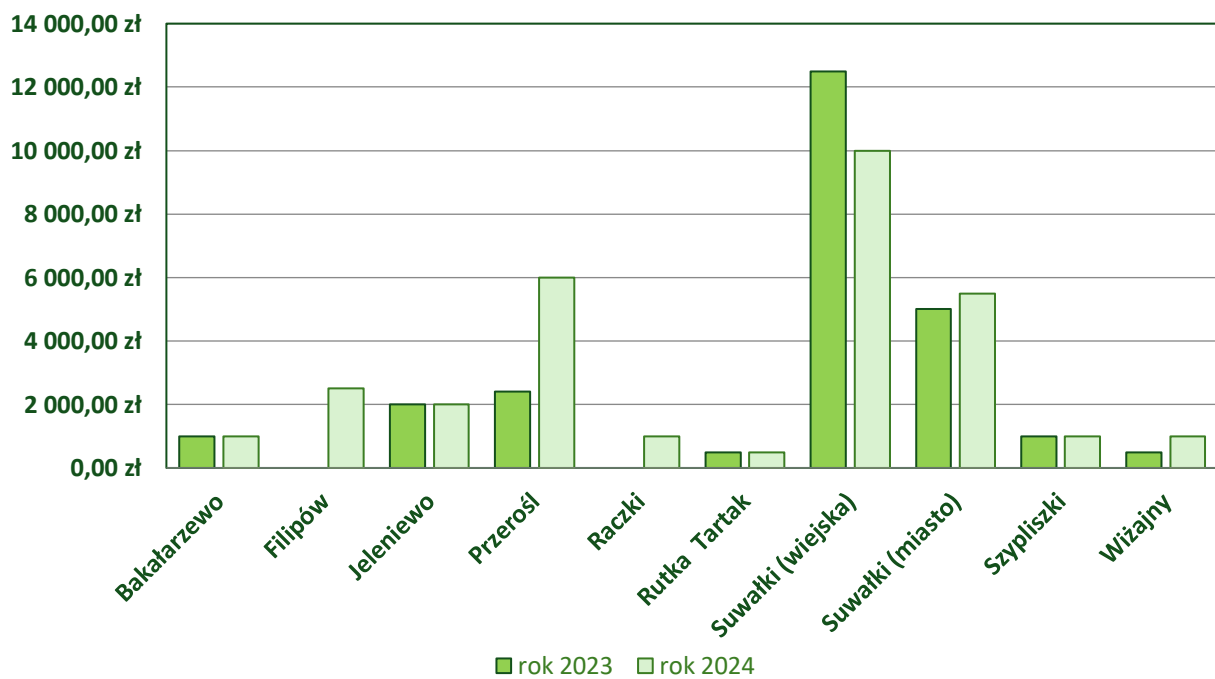
Gminy w swoich Programach, planując budżet, łączyły kwoty przeznaczone na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej zwierzętom rannym w wypadkach/kolizjach drogowych z innymi zadaniami wynikającymi z ustawy, takimi jak zapobieganie bezdomności zwierząt (czyli na np.: kastracje) czy opieka nad zwierzętami bezdomnymi i kotami wolno żyjącymi (usługi weterynaryjne przeznaczone dla tych dwóch kategorii ustawowych zwierząt).

Chciałybyśmy pokazać, w jaki sposób gminy realnie wywiązują się z ustawowego obowiązku opieki powypadkowej nad zwierzętami, zestawiając zaplanowane na ten cel w budżecie kwoty

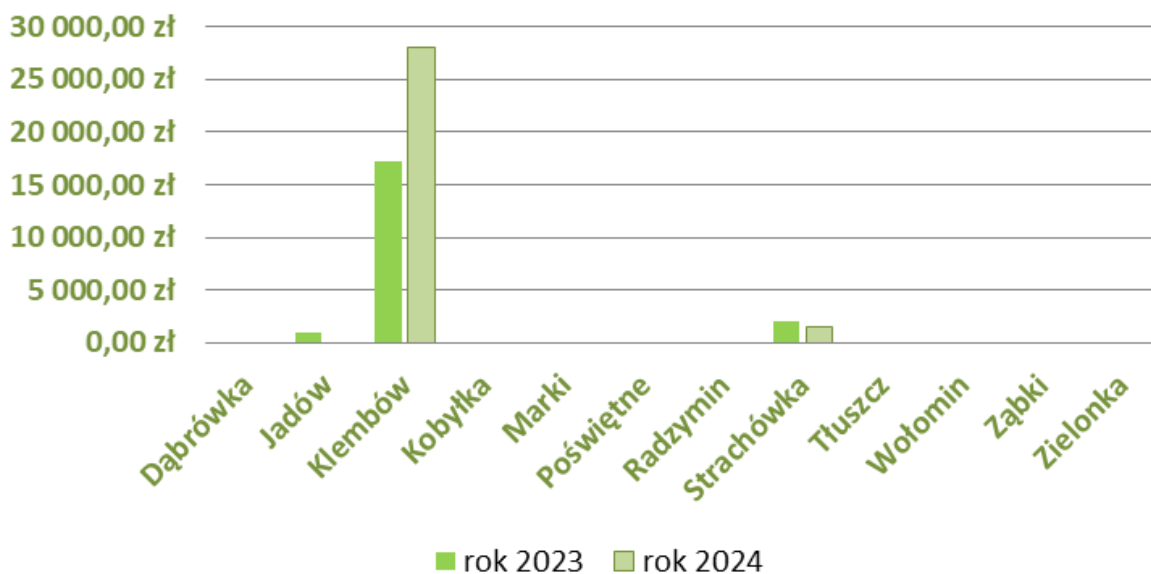
Powiat oławski

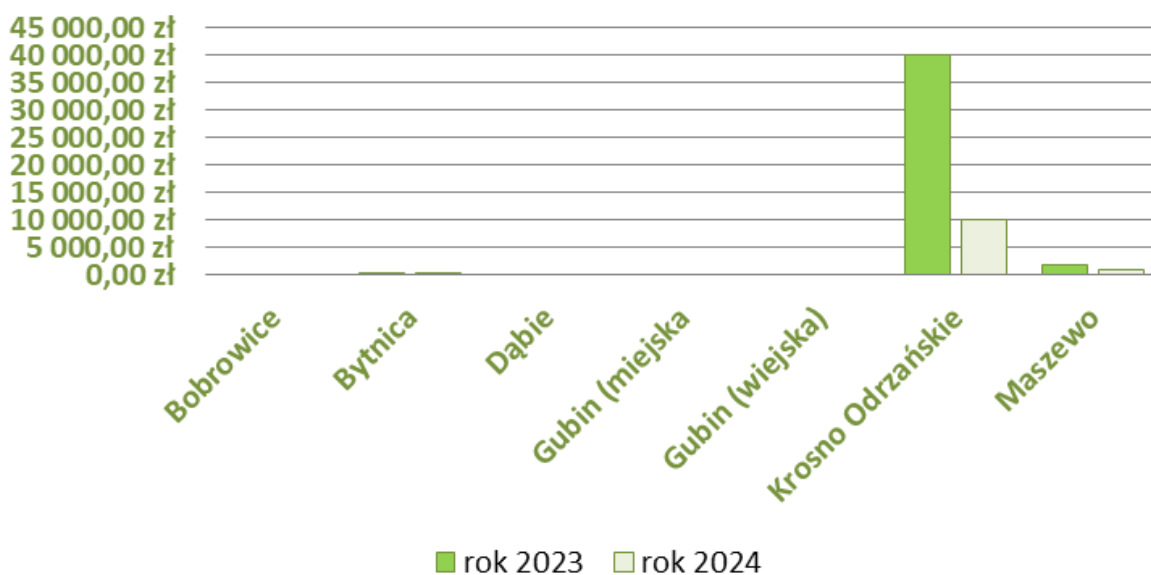
Powiat suwalski

Powiat wołomiński

Powiat krośnieński

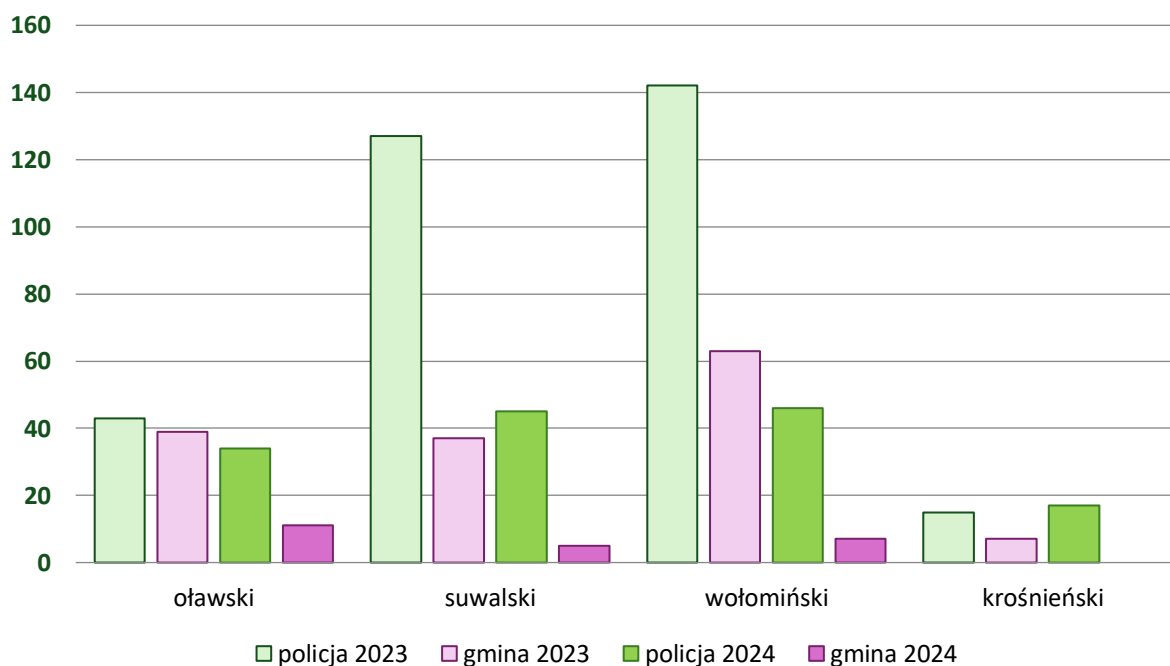
Jak wynika z dostępnych danych zarówno w 2023, jak i w 2024 roku większość monitorowanych gmin w sposób niezgodny z prawem łączyła kwoty przeznaczone na realizację tego zadania z innymi celami zawartymi w gminnym Programie. **Jednocześnie kwoty, jakie gminy przeznaczyły w tych Programach, wahają się od ponad 700 000 zł (gmina Marki, powiat wołomiński, 2023 rok) do 100 zł (gmina Bytnica, powiat krośnieński, 2024 rok).** Powyżej zwracaliśmy już uwagę na sposób planowania tych wydatków, który może tłumaczyć tak dużą rozpiętość kwot (brak rejestrów, wykazu procedur). To jest realny obraz systemu

całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt potrzebujących szybkiej pomocy na terenie tych monitorowanych gmin.

5.2.3. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych - realizacja normy z art. 11a ust.2 pkt. 8 ustawy o ochronie zwierząt

Analizując gminne Programy oraz zaproponowane w nich kwoty na pomoc powypadkową dla zwierząt, uznaliśmy, że dla pełnego obrazu powinnyśmy pozyskać także dane policyjne, które przedstawiają statystyki kolizji i wypadków z udziałem zwierząt na terenie monitorowanych przez nas powiatów. Wykres poniżej prezentuje zebrane informacje i pokazuje rozbieżność, jaka wyraźnie się pojawia w ilości zgłoszonych zdarzeń i ilości podjętych przez gminy działań zabezpieczających ranne zwierzęta.

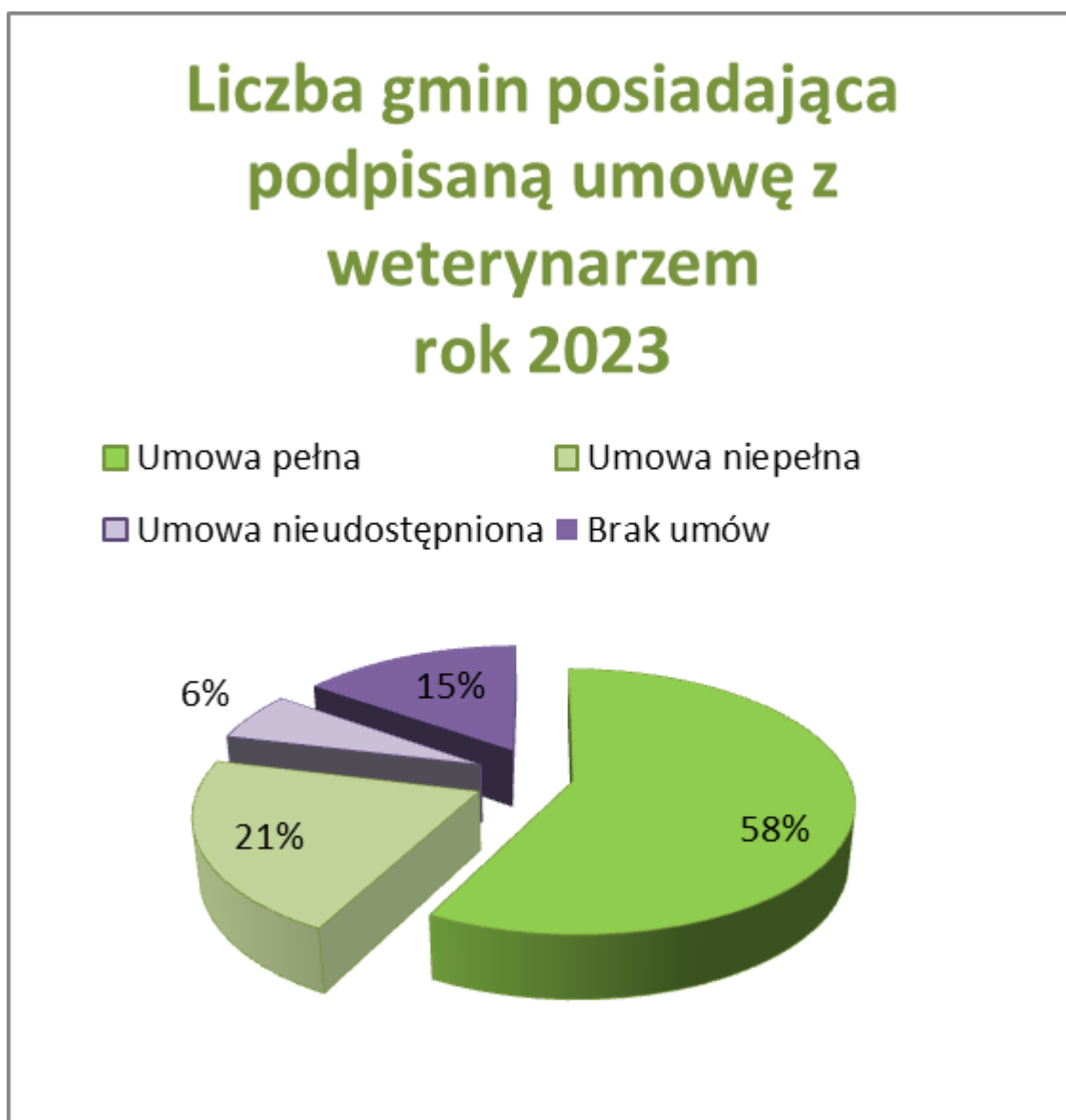
Statystyki wypadków/kolizji z udziałem zwierząt. Porównanie danych policja - gmina

Należy tutaj zaznaczyć, iż po pierwsze statystyki policyjne wykazują tylko te zdarzenia, które zostały zgłoszone przez osoby uczestniczące lub świadków takiego zdarzenia. Po drugie ze statystyk policyjnych nie wynika, jaki był efekt kolizji lub wypadku, w którym uczestniczyło zwierzę – czy zostało ono ranne/zabite/nie zostało uszkodzone. Jednak dzięki tym danym można ocenić skalę wypadków z udziałem zwierząt, a co za tym idzie, skalę potrzeb, jeśli chodzi o pomoc powypadkową. Duży niepokój budzi porównanie liczby tych zdarzeń drogowych z liczbą zadeklarowanych przez gminę interwencji, które miały zabezpieczyć ranne zwierzęta.

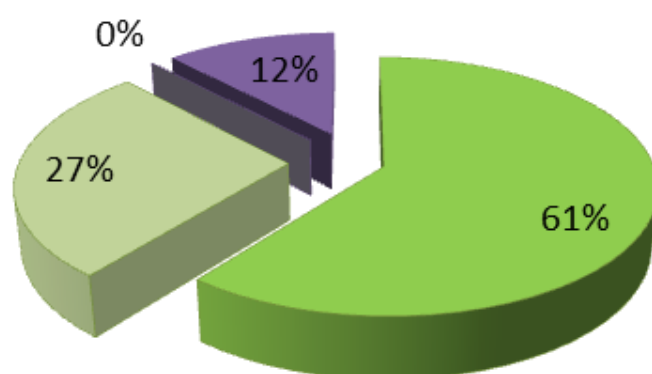
Weźmy choćby powiat wołomiński – 150 wypadków czy kolizji z udziałem zwierząt, a tylko 30 z nich gmina udzieliła pomocy.

Jednocześnie analizując gminne Programy, znając skalę zjawiska, wnioskowałyśmy o dostęp do umów zawartych z lekarzem weterynarii, które powinny zabezpieczać realizację zadania całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Pojawiły się w tym miejscu dwie kwestie – **realizacji zawartej w ustawie normy oraz zawartego w gminnym Programie działania**. Poniżej wykresy przedstawiają, w jaki sposób gminy wywiązały się z obowiązku informacyjnego, udostępniając nam umowy z lekarzami weterynarii – w obu monitorowanych latach część gmin nie przedstawiła nam takowych umów.

Liczba gmin posiadająca podpisaną umowę z weterynarzem rok 2024

■ Umowa pełna ■ Umowa niepełna
■ Umowa nieudostępniona ■ Brak umów

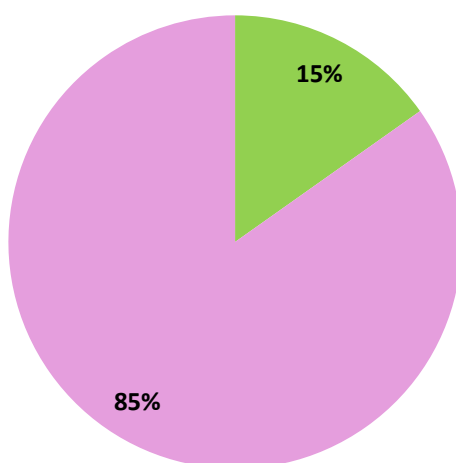

Umowy, w których istniał zapis o całodobowej opiece w przypadku zdarzeń drogowych w 2023 roku posiadało 58% monitorowanych gmin a w roku 2024 roku 61%. **W 2023 roku aż 15% kontrolowanych gmin nie posiadało takiej umowy, a w 2024 roku było to 12%.** Jednocześnie określenie widniejące na wykresie „pełna umowa” oznacza, iż gmina nie stosowała interpretacji zawężającej ustawowej normy. Wynika z tego, iż znaczna część z monitorowanych gmin wbrew zapisom ustawowym nie obejmowała swoimi zadaniami wszystkich zwierząt, które takowej pomocy potrzebują lub nie zapewniają takiej pomocy na podstawie umowy, a zatem swoje działania opierają na zgodzie doraźnej lekarza weterynarii, który np.: w porze nocnej w święta przyjedzie na wezwanie urzędnika na miejsce zdarzenia celem zabezpieczenia rannego zwierzęcia. To zestawienie pokazuje tylko fakt posiadania umowy, jej udostępnienie przez gminę – pojęcie „pełnej umowy” nie wskazuje na sposób jej finansowania (jak wyżej wskazywałyśmy, również w tym obszarze monitoring uwidoczniał problemy odnośnie do konkretyzacji i wielkości przeznaczanych kwot).

Podobnie niezrozumiały dla nas, z punktu widzenia systemowej opieki¹⁰, jest niewielki odsetek gmin, które posiadają stałą współpracę z ośrodkami leczenia i rehabilitacji zwierząt dziko żyjących.

Liczba gmin współpracujących z ośrodkami rehabilitacji zwierząt dziko żyjących

■ Gmina współpracuje ■ Gmina nie współpracuje

Prawie 85 % gmin ranne dziko żyjące zwierzę zgłasza do najbliższego takiego Ośrodka, jednocześnie na pytanie czy posiada stałą współpracę ze specjalistycznym miejscem opieki odpowiadały, iż działania takie podejmują doraźnie.

5.2.4. Dostęp do informacji publicznych w monitorowanych gminach

Na podstawie zebranych danych, analizy dokumentów, opierając się na normach prawnych rangi konstytucyjnej (prawo do informacji) oraz ustawowej w kwestii dostępu do informacji publicznej, wszystkie 33 gminy w roku 2023 i 32 w roku 2024 udostępniły na swoich stronach BIP uchwały, które zawierają gminny Program (1 gmina nie uchwaliła Programu do momentu opisywania danych, dlatego brak jest informacji w BIP-ie).

¹⁰ Gminy realizują zadania w sposób systemowy, a zatem tworzą system opieki weterynaryjnej w tym aspekcie

1/33

gmina nie ma dostępnego w BIP Programu

4/33

gminy mają dostępną na stronach internetowych informację, jak zgłosić ranne zwierzę

100%

gmin odpowiedziało na wniosek o dostęp do informacji publicznej

Dostęp do informacji publicznej

W aspekcie dostępu do informacji publicznej wszystkie 33 gminy udzieliły pozytywnej odpowiedzi na pytanie czy konsultowały projekty Programów – zdecydowana większość w procedurze zawartej w art. 11a ust. 7. Jednocześnie tylko 4 gminy mają informację dotyczącą systemu ratownictwa na swojej stronie internetowej (wszystkie są w powiecie wołomińskim). W 29 gminach obywatel szukając pomocy dla rannego zwierzęcia, nie znajdzie takiej informacji na lokalnej stronie internetowej. Obok gminnych Programów podstawowym narzędziem zdobycia danych był wniosek o dostęp do informacji publicznej i tutaj 100% gmin udzieliło nam informacji, chociaż nie zawsze były to informacje pełne (m.in. brak wnioskowanych umów z lekarzem weterynarii, o czym już informowaaliśmy).

Podsumowując prace nad raportem, należy podkreślić, iż mimo jasnych przepisów gminy w sposób dowolny realizują całodobową opiekę weterynaryjną w badanym aspekcie. Na podstawie informacji zawartych w materiale źródłowym możemy wskazać, iż duża część gmin interpretuje w sposób zawężający ustawę, również odnośnie do terenu, który powinna objąć swoim działaniem. Gminy realizują to zadanie nie tylko bez należytego zabezpieczenia środków finansowych, ale również bez należytej informacji dostępnej dla obywateli (o tym, jaki weterynarz zabezpiecza te usługi, można dowiedzieć się z gminnego Programu, którego należy szukać poprzez stronę BIP lub wyszukiwarkę dziennika urzędowego danego województwa), a część gmin realizuje bez umowy z lekarzem weterynarii, co w naszej ocenie należy uznać za nienależytą realizację obowiązku wynikającego z ustawy o ochronie

zwierząt¹¹. Na powyższe kwestie wskazują również wojewodowie w swoich rozstrzygnięciach nadzorczych podczas kontroli uchwał w zakresie gminnych Programów oraz sądy administracyjne, jeżeli uchwała zostanie zaskarżona w tym trybie. System opieki nad zwierzętami poszkodowanymi w zdarzeniach drogowych ustawodawca opisał w normie prawnej zawartej w ustawie o ochronie zwierząt i urzędnicy nie mogą jej stosować inaczej (najczęściej interpretując przepis zawężająco) – orzecznictwo jest tutaj zgodne i precyzyjnie wskazuje na problemy, o których my również w tym raporcie piszemy.

Na podstawie zebranych danych, informacji, które są dostępne na stronach internetowych gmin, w BIP gmin rekomendujemy następujące działania, których celem, w naszej ocenie, powinna być poprawa działania obecnych rozwiązań wprowadzonych w gminach tak, by faktycznie system ratownictwa zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych spełniał swoją funkcję, a jest nią przede **wszystkim pomoc zwierzęciu zgodnie z zasadą humanitarnego traktowania zwierząt zawartą w art. 5 ustawy o ochronie zwierząt**, która obowiązuje wszystkich, w tym urzędników jednostek samorządu terytorialnego, którzy odpowiadają za realizację norm prawnych do nich kierowanych.

6. Rekomendacje:

- 1. Usprawnienie działania numeru 112, jeśli chodzi o ratownictwo zwierząt – informowanie operatora oraz Policji o numerach telefonu do podmiotu realizującego opiekę weterynaryjną w omawianym zakresie na terenie gminy w danym roku kalendarzowym.**
- 2. Umowy z podmiotami realizującymi zadania przewidziane w gminnym Programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt powinny obowiązywać od 1 stycznia do 31 grudnia, by zapewnić ciągłość opieki.**
- 3. Wskazanie w Programie podmiotu wykonującego umowne obowiązki w ramach całodobowej opieki weterynaryjnej.**
- 4. Cykliczne szkolenia dla pracowników gminy w zakresie ustawy o ochronie zwierząt, ustawy o dostępie do informacji publicznej.**

¹¹ W naszym raporcie nie ma informacji z zakresu jakości usług, jakie gmina zapewnia poprzez umowy z lekarzem weterynarii, natomiast po przeprowadzeniu tego działania wydaje się zasadne by również ta kwestia znalazła się w polu zainteresowania i w przyszłości została sprawdzona w jaki sposób funkcjonuje.

5. Stworzenie w gminach procedury postępowania w sytuacji znalezienia zwierzęcia po wypadku (wszystkie zwierzęta kręgowce) ze wskazaniem czasu reakcji lekarza weterynarii w umowie i udostępnienie informacji na stronach internetowych oraz w miejscach powszechnie przyjętej komunikacji urzędników gminy z mieszkańcami celem upowszechnienia numeru i sposobu postępowania dla mieszkańców.
6. Stworzenie rejestru zgłoszeń, który będzie podstawą ustalania konkretnych kwot w kolejnym Programie w gminach w celu urealnienia uchwalonego budżetu.
7. Podpisanie umów z ośrodkami zajmującymi się pomocą zwierzętom dziko żyjącym, by powstał system, który zastąpi doraźnie działania gminy.
8. Prowadzenie akcji edukacyjnych w: szkołach, mediach, na stronie internetowej gminy, na spotkaniach sołeckich itp. mających na celu uwrażliwienie i przekazanie informacji, w jaki sposób należy reagować (w tym podanie procedury z numerem telefonu ratunkowego) w sytuacji znalezienia ранego zwierzęcia.
9. Prowadzenie konsultacji społecznych Programu - nie tylko opiniowanie go przez ustawowo wskazane podmioty.

Przedstawiamy poniżej wzorcowy zapis dotyczący opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, jaki opracowały w publikacji już przez nas cytowanej Anny Muś i Aleksandra Hajduk „Obowiązki gmin i miast wobec zwierząt” str. 135 – 136:

Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w sytuacji zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt

Zadanie obejmuje zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej, polegającej na podejmowaniu leczenia zwierząt poszkodowanych w wyniku zdarzeń drogowych bez zbędnej zwłoki oraz opieki nad nimi w niezbędnym zakresie i zgodnie z zasadami sztuki medycyny weterynaryjnej.

Co do zasady zwierzęta poszkodowane w wypadkach drogowych transportowane są przez Przedsiębiorstwo P na zlecenie pracowników urzędu gminy, Zakładu Leczniczego dla Zwierząt L zapewniającego całodobową opiekę weterynaryjną, Schroniska S lub policji. Dopuszcza się jednak także dostarczenie zwierzęcia przez inny podmiot. W takiej sytuacji

zakład leczniczy dla zwierząt zobowiązany jest do podjęcia leczenia, jeżeli obrażenia wskazują na udział zwierzęcia w zdarzeniu drogowym. Zakład leczniczy dla zwierząt powinien sporządzić odrębny protokół w razie wystąpienia takiej sytuacji obejmujący: dane kontaktowe podmiotu, który dostarczył zwierzę, oraz miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie drogowe.

Z ramienia gminy nadzór nad wykonywaniem zadania sprawuje: (referat lub konkretny pracownik, numer telefonu służbowego i adres poczty mailowej). Osoba ta jest także uprawniona do przeprowadzania kontroli wykonywania zadania oraz działalności podmiotu, któremu powierzono realizację zadania.

Podmiotem, któremu powierzono wykonywanie zadania, jest Zakład Leczniczy dla Zwierząt L (dokładne określenie formy prawnej działalności wraz z ewentualnym wskazaniem wpisu do właściwych rejestrów), prowadzony przez W (imię i nazwisko), mający siedzibę w: (adres) oraz podający dane kontaktowe: (numer telefonu).

Powierzenie realizacji zadania następuje na podstawie umowy cywilnoprawnej o numerze (numer umowy). Zakład Leczniczy dla Zwierząt L zobowiązuje się do:

- zapewnienia całodobowego dyżuru weterynaryjnego (przyjmowanie zgłoszeń),
- zlecenia transportu zwierząt Przedsiębiorstwu P bez zbędnej zwłoki,
- natychmiastowego podjęcia leczenia,
- spełniania przez cały czas trwania umowy wymogów ustawowych właściwych dla tego typu działalności;
- w szczególnych wypadkach (kiedy wymaga tego sytuacja zgodnie z oceną lekarza weterynarii) skierowania lekarza weterynarii na miejsce zdarzenia,
- prowadzenia ewidencji dla celów rozliczenia realizacji umowy i dokumentacji leczenia zwierząt.

Umowa (numer umowy) zawiera szczegółowy cennik usług oraz sposób rozliczania usług w nim bezpośrednio nieujętych.

Tabela 5. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w sytuacji zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt

Zadanie	Podmiot realizujący	Sposób rozliczania	Planowana suma kosztów
Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt	Zakład Leczniczy dla Zwierząt L z siedzibą w Y prowadzony przez W	Zgodnie z cennikiem usług ustalonym w umowie	PLN

Źródło: Anna Muś, Aleksandra Hajduk, Obowiązki gmin i miast wobec zwierząt, Uniwersytet Śląski w Katowicach 2022, s. 135-136.

Gminy, które zostały objęte raportem otrzymały przed publikacją dane zebrane i przeanalizowane przez nas. W załączniku zawarte zostały odpowiedzi, jakie otrzymałyśmy w ramach tych konsultacji. Celem ich było zminimalizowanie potencjalnych błędów tak, by prezentowany przez nas raport z monitoringu "Erka dla zwierząt" stanowił zweryfikowane i potwierdzone źródło wiedzy na temat tego w jaki sposób funkcjonuje jeden z elementów systemu opieki nad bezdomnymi zwierzętami na terenie tych gmin, które były przez nas monitorowane.

W powiecie oławskim wszystkie 4 gminy odpowiedziały nie zgłaszając uwag do raportu.

W powiecie suwalskim - gmina Przerośl zgłosiła uwagi do raportu (zostały one uwzględnione), 4 gminy nie miały uwag, a 5 gmin nie odpowiedziało w żadne sposób na naszą prośbę o informację w sprawie raportu.

W powiecie wołomińskim jedynie 3 z 12 gmin udzieliło odpowiedzi. Większość uwag została uwzględniona w raporcie.

W powiecie krośnieńskim gmina Gubin przesłała uwagi będące uzupełnieniem informacji, które stanowią załącznik do niniejszego raportu.

7. Bibliografia

Opracowania:

K. Kuszlewicz, Ustawa o ochronie zwierząt – Komentarz, Wolters Kluwer, Warszawa 2021

Anna Muś, Aleksandra Hajduk, Obowiązki gmin i miast wobec zwierząt, Katowice 2022
(publikacja internetowa: <https://rebus.us.edu.pl/handle/20.500.12128/23725>)

M. Januszczyk. E. Kudasik – Gil, Jak napisać program opieki nad zwierzętami bezdomnymi,
<https://dlazwierzat.org.pl/wp-content/uploads/2024/02/jak-napisac-program-opieki-nad-zwierzetami-bezdomnymi.pdf>

Źródła prawa:

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483

Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. tekst jedn. Dz.U. 2020 poz. 638

Ustawie o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001 r. Dz.U. 2001 nr 112
poz. 1198

Wyroki sądowe:

Wyrok WSA w Gliwicach z 5 października 2023 r. , IISA/GI 1036/23

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 16 listopada 2023r., IISA/Go 465/23

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 16 listopada 2023 r., II SA/Go 465/23

Wyrok WSA w Olsztynie z 10 kwietnia 2018 r., II SA/OI 191/18

Strony internetowe:

<https://www.wetgiw.gov.pl/>

<https://kuszlewiczwiemieniu.pl/odcinek-11-gminy-pod-lupa-sadow-co-robia-zle-w-programach-opieki-nad-zwierzetami/>

<https://dlazwierzat.org.pl/>

Źródła prawa miejscowego – uchwały (gminne Programy za rok 2023, 2024)

Powiat oławski:

Gmina Oława miejska

2023 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2023/3769/akt.pdf

2024 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2024/2517/akt.pdf

Gmina Oława wiejska

2023 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2023/2443/akt.pdf

2024 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2024/2847/akt.pdf

Gmina Jelcz – Laskowice

2023 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2023/2420/akt.pdf

2024 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2024/2139/akt.pdf

Gmina Domaniów

2023 r. https://edzienniki.duw.pl/WDU_D/2023/1861/akt.pdf

2024 r. (brak uchwały do dnia 31.08.2024 r.)

Powiat suwalski:

Gmina Bakalarzewo

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/3127/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1548/akt.pdf

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/2756/akt.pdf (zmiana)

Gmina Filipów

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1905/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1943/akt.pdf

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/2716/akt.pdf (zmiana)

Gmina Jeleniewo

2023 r. <https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/legalact/2023/2096/> (nieważność aktu)

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/3485/akt.pdf (ponownie uchwalony)

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1692/akt.pdf

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/2858/akt.pdf (zmiana)

Gmina Przerośl

2023 r. <https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/legalact/2023/872/> (uchylona uchwała)

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/386/akt.pdf

Gmina Raczki

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1888/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/2862/akt.pdf (ponownie uchwalony)

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/3717/akt.pdf (zmiana - zmiana podmiotu wykonującego usługi weterynaryjne)

Gmina Rutka – Tartak

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1249/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/913/akt.pdf

Gmina Suwałki wiejska

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1300/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1809/akt.pdf (w części nieważna: https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/2303/akt.pdf)

Gmina Suwałki miejska

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1929/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1856/akt.pdf

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/3211/akt.pdf (zmiana)

Gmina Szypliszki

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1216/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1662/akt.pdf

Gmina Wiązajny

2023 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2023/1963/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/1620/akt.pdf

https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/WDU_B/2024/3105/akt.pdf (zmiana)

Powiat wołomiński:

Gmina Dąbrówka

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/4377/akt.pdf

2024r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3729/akt.pdf

https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/5751/akt.pdf (zmiany)

Gmina Jadów

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/3989/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3789/akt.pdf

Gmina Klembów

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/1938/akt.pdf

https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/11699/akt.pdf (zmiana)

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3035/akt.pdf

Gmina Kobyłka

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/4829/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/7306/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/6563/akt.pdf (zmiany)

Gmina Marki

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/2608/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/4458/akt.pdf (zmiany)

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/4339/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/5941/oryginal/akt.pdf (zmiany)

Gmina Poświętne

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/3409/akt.pdf (uchylona uchwała)

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/5095/akt.pdf

Gmina Radzymin

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/3269/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/6514/akt.pdf (zmiany)

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/2984/akt.pdf

Gmina Strachówka

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/4895/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3523/akt.pdf

Gmina Tłuszcz

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3625/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/8000/akt.pdf (zmiany)

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3625/akt.pdf
https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/6765/akt.pdf (zmiany)

Gmina Wołomin

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/2792/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/4227/akt.pdf

Gmina Ząbki

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/4205/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/7805/akt.pdf

Gmina Zielonka

2023 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2023/3077/akt.pdf

2024 r. https://edziennik.mazowieckie.pl/WDU_W/2024/3683/akt.pdf

Powiat krośnieński:

Gmina Bobrowice

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/141/akt.pdf

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/997/akt.pdf

rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1996/akt.pdf

Gmina Bytnica

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/864/akt.pdf

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1048/akt.pdf

Gmina Dąbie

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/1079/akt.pdf

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/728/akt.pdf

Gmina Gubin miejska

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/1099/akt.pdf

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1019/akt.pdf

https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1292/akt.pdf (zmiany)

Gmina Gubin wiejska

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/1110/akt.pdf

https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/2775/akt.pdf (wyrok WSA dotyczący uchwały)

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1152/akt.pdf

Gmina Krosno Odrzańskie

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/640/akt.pdf

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/946/akt.pdf

Gmina Maszewo

2023 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/33/akt.pdf

https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2023/2070/akt.pdf (wyrok WSA dotyczący uchwały)

2024 r. https://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2024/1072/akt.pdf